

Pedagogisch beleid

0 - 13 jaar

voor gezinnen
Maatwerk Innovatie Affiniteit

(april 2016 - versie 4.0 VH/MB)

Voorwoord

Wij vinden het belangrijk dat de geboden kinderopvang van hoge kwaliteit is en aansluit bij de individuele en specifieke wensen en het budget van ouders. Zo zijn wij gestart met MIAvoorgezinnen. MIA staat voor “**M**aatwerk, **I**nnovatie en **A**ffiniteit”. Ouders kunnen gebruik maken van onze oppasbemiddeling of ons gastouderbureau.

Dit pedagogisch beleid heeft betrekking op onze gastouderdienst. Ons pedagogisch beleid is gebaseerd op de speerpunten beschreven in de boeken en het document:

Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar
Singer & Kleerekoper
Uitgever: Elsevier Gezondheid, Amsterdam (2009)
ISBN: 9789035230552

Pedagogisch kader gastouderopvang
Boogaard, Gevers Deynoot-Schaub, van Daalen-Kapteijns & Hoex
Uitgeverij: Reed Business Education, Amsterdam (2013)
ISBN: 9789035235489

Convenant kwaliteit kinderopvang: ‘Verantwoorde kinderopvang: verdere stappen naar de toekomst’.

Gastouders worden geacht om volgens ons pedagogisch beleid te werken. Het doel van dit pedagogisch beleid is om een pedagogisch kader te bieden, bestaande uit informatie, praktische werkwijze en handvatten. Tevens kunnen gastouders tijdens, of met betrekking tot, de uitvoering van hun werk ten alle tijden beroep doen op MIAvoorgezinnen m.b.t. pedagogische of praktische vragen. De pedagogische begeleiding voor gastouders bestaat uit: individuele begeleiding op eigen leerdoelen en individuele begeleiding met betrekking tot de uitvoering van het werk op onze basis leerdoelen.

Tevens is dit pedagogisch beleid geschreven als informatie voor ouders. Het pedagogisch beleid geeft inzicht in de visie van MIAvoorgezinnen ten aanzien van kinderen, ontwikkeling, opvoeding en tijdbesteding. Ouders die met opvoedvragen zitten kunnen tevens opvoedingsondersteuning bij ons aanvragen. Indien u na het lezen van dit pedagogisch beleid vragen of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met Mariza of Vieve. Zij zullen uw vragen beantwoorden of opmerkingen ten harte nemen.

Met vriendelijke groet,

Vieve Huizenga en Mariza Bosch
Pedagogen, oprichters MIAvoorgezinnen

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Pedagogische visie	7
1.1 Visie op kinderen.....	7
1.2 Visie op ontwikkeling.....	7
1.3 Visie op opvoeding	10
1.4 Visie vertaald naar pedagogisch handelen	11
1.4.1 Algemene gedragscode	12
1.4.2 Belonen.....	12
1.4.3 Corrigeren	12
1.4.4 Overzicht houden	13
1.4.5 Sensitieve responsiviteit	13
1.4.6 Autonomie en verbondenheid	14
1.4.7 Grenzenstellen en reguleren.....	14
1.4.8 Praten en uitleggen	15
1.4.9 Ontwikkelingsstimulering	15
1.4.10 Democratische normen en waarden	24
1.4.11 Omgaan met diversiteit	25
1.4.12 Begeleiden van interacties en positieve relaties tussen kinderen	26
1.4.13 Waarborgen emotionele veiligheid.....	27
1.5 Wettelijke eisen gastouderopvang	28
1.5.1 locatie voorschriften.....	28
1.5.2 Vereisten aan gastouder en betalingen.....	28
1.5.3 Gastouder en regeling dienstverlening aan huis.....	29
1.5.4 Maximum aantal kinderen bij gastouder.....	29
1.5.5 De GGD controleert	29
1.5.6 Kinderopvangtoeslag	30
1.5.7 Artikel 17 Kinderopvangwet	30
1.5.8 Risico inventarisatie.....	30
1.5.9 Opleidingen gastouders.....	30
Hoofdstuk 2. Pedagogische doelen	31
2.1 Pedagogische doelen voor organisatie.....	31

2.2 Pedagogische doelen voor gastouders.....	31
2.2.1 Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid.	31
2.2.2 Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen.	32
2.2.3 Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen.....	34
2.2.4 Socialisatie door overdracht van waarden en normen.....	34
2.3 Pedagogische doelen voor kinderen	34
Hoofdstuk 3. Pedagogisch handelen.....	36
3.1 Basis vaardigheden pedagogisch handelen	36
3.2 Monitoring pedagogische kwaliteit.....	36
3.3.1 Toezicht.....	36
3.3.2 Verantwoordelijkheid.....	37
3.3 Training en begeleiding	37
3.4 Samenwerken met ouders.....	39
3.4.1 Wat gebeurt er tijdens de opvang	39
3.4.2 Eigen ideeën, normen en waarden	40
3.4.3 Zakelijke kant van de opvang	40
3.4.4 Het kennismakingsgesprek	40
3.4.5 Evaluatiegesprekken.....	40
3.4.6 Inrichting van de woning	40
3.5 Samenwerking met vrijwilliger/oppas/stagiaire	41
Hoofdstuk 4. Dagbesteding	42
4.1 Dagritmen	42
4.2 Activiteiten.....	42
4.2.1 Muziek & beweging	42
4.2.2 Taal & Letters	43
4.2.3 Tellen & cijfers.....	43
4.2.4 Natuur & verzorging	44
4.2.5 Activiteiten 4 t/m 13 jaar	44
4.3 Maandthema's	45
4.4 Voeding.....	45
4.4.1 Eten en drinken baby's	45
4.4.2 Eten en drinken peuters	46

4.4.3 Eten en drinken schoolgaande kinderen	46
4.4.4 Feesten en traktaties	46
4.4.5 Speciale wensen en allergieën	46
4.5 Verschonen en zindelijkheid	46
4.5.1 Verschonen	46
4.5.2 Zindelijk worden	47
4.5.3 Toiletgang	47
Hoofdstuk 5. Betrokkenen en bezetting	48
5.1 Rol betrokkenen in de pedagogische uitvoering	48
5.1.1 Oprichters	48
5.1.3 Gastouders	48
5.2 Calamiteiten/achterwacht	48
Hoofdstuk 6. Ouders	49
6.1 Voorzieningen voor ouders	49
6.1.1 Opvoedsteunpunt	49
6.2 Opties voor ouders	49
6.3 Oudercommissie (OC)	49
6.3.1 Samenstelling	49
6.3.2 Aanmelding	49
6.3.3 Aanstelling	49
6.3.4 Taken	50
Hoofdstuk 7. Veiligheid en hygiëne	51
7.1 Hygiëne en gezondheid	51
7.1.1 Persoonlijke hygiëne	51
7.1.2 Ruimte	51
7.2 Veiligheid	52
Hoofdstuk 8. Protocollen	53
8.1 Protocol aanmelding	53
8.2 Protocol afmelding	53
8.3 Protocol ziek-kind	53
8.4 Protocol klachten	53
8.5 Protocol opvallend gedrag	54

8.6 Protocol ongevallen.....	54
8.6.1 Klein ongevallen	54
8.6.2 Grote ongevallen	56
8.7 Protocol toedienen medicijnen.....	57
8.8 Protocol vermoeden kindermishandeling/huiselijk geweld	57
9. Overzicht van contactgegevens	58
10. Bronvermelding	59

Hoofdstuk 1. Pedagogische visie

1.1 Visie op kinderen

Kinderen zijn van nature sociaal en nieuwsgierig. Ieder kind is uniek en is in staat om te leren en ontwikkelen. Hoewel sommige aspecten van de ontwikkeling biologisch geregeld zijn, dus ‘vanzelf’ gaan, hebben kinderen wel ondersteuning nodig om tot leren te komen. Deze ondersteuning dient afgestemd te worden op de individuele behoefte van het kind en kent idealiter een op het individu afgestemd balans tussen stimulatie (door mens en omgeving) en ontspanning.

Wij zien kinderen als:

- volwaardige leden van de samenleving die serieus genomen dienen te worden in hun gevoelens, gedrag, ervaringen en emoties.
- unieke individuen met elk eigen karakter, interesses en behoeften.
- nieuwsgierig, zij willen graag leren en ontwikkelen.

1.2 Visie op ontwikkeling

Kinderen maken in hoog tempo een groot aantal ontwikkelingen door. Om tot ontwikkeling te komen is het belangrijk dat kinderen zich in een stimulerende omgeving bevinden. Kinderen komen op verschillende manieren tot ontwikkelen:

- Gedeelde aandacht	Samen kijken, lezen, ontdekken.
- Proberen en ontdekken	Eigen ervaring helpt leren.
- Spel	Spelen vormt een natuurlijke motivatie tot leren.
- Kijken en imiteren	Een manier om nieuwe inspiratie op te doen.
- Herhaling en rituelen	Bieden houvast, veiligheid en mogelijkheid tot oefenen.

Hoewel elk kind op unieke wijze zijn ontwikkelingen doormaakt, doorlopen alle kinderen een aantal specifieke ontwikkelingsfasen: baby, dreumes, peuter, kleuter, kind, pubertijd, adolescentie, volwassenheid. Het is de taak voor opvoeders om, op geduldige en creatieve wijze, kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. In dit pedagogisch beleid zullen wij aandacht besteden aan de fase van baby tot kind, de leeftijd van 0-13 jaar.

Het is belangrijk dat kinderen een stimulerende omgeving aangeboden krijgen, waarbij warmte en aandacht centraal staan. Indien kinderen in een sociale, veilige en inspirerende omgeving opgroeien krijgen zij de ruimte om hun eigen talenten te ontdekken en op hun eigen tempo op te groeien.

In de basisschoolleeftijd komen kinderen van alle leeftijden bij elkaar. De jonge kinderen die net naar school gaan en de oudere kinderen die alweer bijna van de basisschool afgaan. De kern van de ontwikkeling binnen deze leeftijdsgroep is dat zij steeds zelfstandiger worden. Vanaf de schoolgaande leeftijd gebeuren er spannende en nieuwe dingen. Kinderen worden sterker, behendiger, denken logischer na en focussen meer. Vriendschappen worden belangrijker en ze ontwikkelen een eigen identiteit.

Binnen MIAvoorgezinnen wordt het verloop van de ontwikkeling, zoals in onderstaande tabel beschreven, gehanteerd om de ontwikkeling van de kinderen te monitoren. Let op! Dit zijn gemiddelden en er bestaan grote verschillen tussen het ontwikkelingstempo van kinderen. Schrik dus niet wanneer een kindje bepaalde ontwikkelingen nog niet gemaakt heeft. Wel vragen wij gastouders en ouders om contact met ons op te nemen wanneer de ontwikkeling in grote lijnen afwijkt van het gemiddelde. Samen zullen wij dan bekijken hoe de ontwikkeling gaat en indien nodig verwijzen naar andere specialisten.

Leeftijd 0-4 Jaar	Sociaal/ emotionele ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i> <i>(Rigter, 2008)</i>	Motorische ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i> <i>(Verhaar e.a., 2008)</i>	Cognitieve ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i>	Taal ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i> <i>(Rigter, 2008)</i>
3-4 maanden	Kind leert omgaan met basis emoties: vreugde, verbazing, woede, angst, verdriet en walging.	Hand openen, ramme- laar grijpen		Kirren, gebruikt stem bij sociale communicatie.
4-5 maanden	Kind kan gelaatsuitdrukkingen van een opvoeder interpreteren en begrijpen en zich hier op afstemmen, start van ontwikkeling lichamelijk zelfbeeld: verkend eigen lichaam.			Klikken met de tong, brabbelen.
5-6 maanden		Loszitten, omrollen van buik naar rug		Onderscheidt vriendelijke en boze toon.
6-7 maanden		Omrollen van rug naar buik. Grijpt voet met handen	Tilt kopje op aan handvat, kijkt naar plaatjes in een boek	Duidelijke vocalisatie van verschillende lettergrepen
7-8 maanden		Staan met ondersteuning		2 lettergrepen met herhaling van eerste, aanwijzen en gebaren maken.
8-9 maanden		Grijpen met duim en wijsvinger	Objectpermanentie	
9-10 maanden		Gaat zelf opzoek naar (verborgen) aanwijzingen in houding of gelaats- uitdrukkingen om de emotie een opvoeder te bepalen.		
10-11 maanden		Kruipen of schuiven		Reageert op eenvoudige commando's.
11-12 maanden		los staan, potlood correct vasthouden		Zegt 1 ^e woord, herhaalt klankcombinaties, zwaait zeg gedag.
12-13 maanden		los lopen	Bladzijde omslaan in boek	
13-14 maanden				
14-15 maanden		Toren van 2 blokken bouwen	Toren van 2 blokken bouwen	Zegt vijf woorden of meer
15-16 maanden	Verdere ontwikkeling zelfbeeld: Herkent zichzelf in spiegel			
16-17 maanden		stokjes in gaten plaatsen.		Begrijpt een verbod
17-18 maanden		Trap op lopen met hulp	Identificeert objecten op een foto, imiteert een potloodstreep	
18-19 maanden	Kind kan wanneer het hem/haar gevraagd wordt door opvoeder een gelaatsuitdrukking met een			Begrijpt een eenvoudige vraag, kent ongeveer 20 woorden,, wijst naar neus, ogen, haar. Gebruikt

	bepaalde emotie aanwijzen.			woorden om wensen duidelijk te maken.
19-20 maanden				Benoemt een plaatje in een boek: 'hond'.
20-21 maanden				Herhaalt dingen
21-22 maanden				Gebruikt 2 woorden in combinatie: praat in telegramstijl.
22-23 maanden				
23-24 maanden		Springen op de plaats, rijgt drie kralen	Zoekt twee plaatjes bij elkaar, imiteert zinnen van twee woorden.	Begrijpt voorzetsels: ín', 'onder', gebruikt 1 ^e voornaamwoord, frase, zin.
2-2,5 jaar	Expressie: minachting, schuldgevoel, Verdere ontwikkeling zelfbeeld: Herkent zichzelf op film, Kind zoekt naar erkenning voor prestaties.	Lijnen op papier natekenen		2-5 woordzinnen, woordenschat van ongeveer 270 woorden, gebruikt simpele zinnen., kan beurt nemen bij gesprek of interactie, gaat naar zichzelf verwijzende woorden gebruiken.
2,5-3 jaar		Cirkel natekenen, maakt puzzel, , tekent poppetjes, knipt papier, plakt met behulp van vinger.	maakt puzzel	Maakt zinnen waarbij werkwoorden soms in verkeerde tijd staan/verkeerde vervoeging.
3-3,5 jaar	Kind gaat woorden voor emoties gebruiken, kind kent sociale lading van emoties en weet emoties te 'verstoppert' indien gewenst of noodzakelijk. Kind vergelijkt (en beoordeeld) zichzelf met anderen	Trap aflopen, 40-60 cm ver springen, op 1 been hinkelen, kan zonder knoeien inschenken.	Noemt 4 kleuren, gebruikt verleden tijd, identificeert geslacht.	Kleed zinnen aan met bijwoorden, lidwoorden en bijvoeglijk naamwoorden.
3.5- 4jaar		Controle over starten en stoppen, 60 tot 85 cm verspringen, 4 tot 6 stappen op 1 been hinken, vouwt papier in driehoek, schrijft eigen naam, bouwt brug met 5 blokken, opent knijpers en brengt ze op de juiste manier aan.		

Leeftijd 4 t/m 13 jaar	Sociaal/ emotionele ontwikkeling <i>(Boogaard e.a., 2013)</i>	Lichamelijke ontwikkeling <i>(Boogaard e.a., 2013)</i>	Cognitieve ontwikkeling <i>(Boogaard e.a., 2013)</i>
4 t/m 6 jaar	<p>Kind heeft meer contact met anderen: sluit vriendschappen en is steeds beter in staat zich te verplaatsen in de ander.</p> <p>Kan eigen emoties (blij, boos, verdrietig) herkennen en (enigszins) beheersen en zich aanpassen aan de situatie als dat nodig is.</p> <p>Begrijpt nog niet alles van de wereld om hem heen, en gebruikt</p>	<p>Kind heeft meer spierkracht, betere balans en coördinatie, ook van de fijnere bewegingen zoals bij tekenen</p> <p>Kind wordt slanker, links- of rechtshandigheid wordt duidelijk.</p> <p>Nieuwsgierig naar het eigen lijf en dat van anderen.</p> <p>Jongens en meisjes gaan gescheiden spelen</p>	<p>Flinke groei van de woordenschat en zinsbouw.</p> <p>Leert sorteren en ordenen en wordt steeds beter in het herkennen van vormen, kleuren, geluiden (rijm). Later ook: symbolen zoals letters en cijfers.</p> <p>Kan eenvoudige liedjes en opdrachten begrijpen en onthouden.</p>

	<p>fantasie om de ontbrekende kennis aan te vullen tot een 'logisch' geheel: fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar.</p> <p>Besef van een eigen ik. De wens om dingen zelf te doen en zelf te ontdekken.</p> <p>Straf en beloning maken duidelijk wat nu precies wel en niet mag.</p>		<p>Kan zich lang en goed concentreren op iets wat hem interesseert.</p> <p>Wil ook zelf graag alles leren, weten en kunnen.</p>
7 t/m 9 jaar	<p>Sterk gericht op omgang met leeftijdsgenoten: vriendschappen zijn enorm belangrijk, ook voor het gedrag.</p> <p>Identiteitsontwikkeling. Het kind wilt 'erbij horen' en zich geaccepteerd weten, maar is ook bezig met zichzelf te leren kennen (in vergelijking met anderen).</p> <p>Interesse in 'regelspel', vindt het belangrijk te weten 'hoe het hoort' (en probeert dat ook uit).</p> <p>Het 'bij de groep willen horen' en de behoefte aan competitie brengen het risico van pesten met zich mee.</p>	<p>Groei van spierkracht, coördinatie en balans zet zich voort. Kan bewust bewegingen oefenen. Belangstelling voor sporten.</p> <p>Kind wil zijn vaardigheden vergelijken met die van anderen: wedstrijdes.</p> <p>Jongens en meisjes spelen vaak strikt gescheiden.</p>	<p>Aanleren en uitbouwen van schoolse vaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en later ook wereldoriëntatie.</p> <p>Begin van logisch denken en verbanden leggen.</p> <p>Verschillen in leerstijlen worden zichtbaar: de doeners, de denkers, de dromers, de uitvinders en de regelaars.</p>
10 t/m 13 Jaar	<p>Omgang met leeftijdsgenoten is van groot belang. Het kind staat ook open voor het leren omgaan met anderen in groepsverband. Ook hier: risico van pestgedrag.</p> <p>Kinderen denken na over wat het betekent een 'goed mens' te zijn. Aandacht voor waarden en normen. Maarschappelijke belangstelling, waarbij zij vaak een standpunt kiezen waarvan zij weten dat ze erom gewaardeerd zullen worden (door volwassenen en degenen die zij autoriteit toekennen of belangrijk vinden).</p>	<p>Veel kracht en goed uithoudingsvermogen.</p> <p>Verschillen tussen motorisch sterkere en zwakkere kinderen worden steeds duidelijker.</p> <p>In de prepuberteit (bij de een veel vroeger dan bij de ander): sterke gevoelens, doe coördinatie kan ontregelen, en belangstelling voor seksualiteit.</p> <p>Veel behoefte aan beweging om het eigen lichaam te leren kennen in de nieuwe verhoudingen na de groeispurt. Sporten in teamverband past goed bij de sociale belangstelling.</p>	<p>Kan complexere structuren en relaties begrijpen (in taal, en in de werkelijkheid) en leert strategieën toe te passen waarmee het meer en beter kan onthouden.</p> <p>De wereld wordt groter. Het kind doet veel nieuwe kennis op. Dat gebeurt via school, maar ook doordat het kind zelf belangstelling heft voor de wereld om hem heen en zijn eigen plaats daarin.</p>

1.3 Visie op opvoeding

Voordat er ingegaan wordt op onze visie op opvoeding wordt eerst aangegeven wat wij onder opvoeding verstaan.

Opvoeding

“Er is sprake van opvoeding wanneer er een omgang is tussen een volwassene en een onvolwassene waarbij de volwassene invloed uitoefent op de onvolwassene (Kuipers, 2001)”.

Een belangrijk aspect uit deze definitie vinden wij dat er invloed uitgeoefend moet worden. De manier waarop de invloed vorm krijgt, bepaalt de stijl en het effect van de opvoeding. Hierbij kunt u bijvoorbeeld denken aan een meer dwingende invloed 'jij moet doen wat ik zeg' of een meer ongedwongen invloed 'laten we samen kijken hoe we dit kunnen oplossen'.

Wanneer kinderen een duidelijke structuur en heldere grenzen aangeboden krijgen, ervaren kinderen een veilige omgeving. Kinderen kunnen binnen deze grenzen de vrijheid krijgen om zich op eigen tempo te ontwikkelen.

Belangrijkste elementen van opvoedingsstructuur:

- Onvoorwaardelijke liefde en aandacht
- Duidelijke grenzen, regels en structuur
- Balans tussen ontspanning en stimulatie
- Oog voor unieke kenmerken en behoeften van het kind
- Overdragen van normen en waarden
- Positieve en geduldige benadering

Opvoeding dient gericht te zijn op alle aspecten van de ontwikkeling van een kind, namelijk de: emotionele-, sociale-, creatieve-, motorische-, morele- en cognitieve ontwikkeling. Dit vraagt van de opvoeder een brede kijk op het kind en het creatief vermogen om telkens weer op speelse wijze het kind te helpen ontwikkelen.

Binnen MIAvoorgezinnen werken wij middels een positieve en speelse opvoedingsmethode. Wij helpen kinderen ontwikkelen middels het benadrukken van wat goed gaat (positief leidinggeven). Dit wordt gedaan door het geven van complimenten, het benoemen (bespreken) van alternatieven voor negatief gedrag en het aanbieden van leerstof in de vorm van spel.

Ouders (verzorgers) zijn de primaire opvoeders van kinderen. Kinderen krijgen van hun ouders bepaalde normen, waarden en regels mee. Er zijn grote verschillen op te merken in hoe ouders vormgeven aan deze elementen, tevens is de ene ouder meer bewust van de normen, waarden en regels die hij/zij over wilt dragen dan de andere ouder. Ook de gastouder geeft normen, waarden en regels mee aan de kinderen. Deze kunnen (deels) afwijken van de thuis geldende regels. Bij MIAvoorgezinnen vinden wij het belangrijk dat de gastouders bekend zijn met de specifieke regels, normen en waarden van een gezin. Daarom zijn normen en waarden een onderdeel van de intake en evaluaties. Ook kunnen ouders in de documentenmap aangeven welke regels, normen en waarden zij hanteren en belangrijk vinden, kunnen gastouders hier rekening mee houden en verder invulling aan geven.

1.4 Visie vertaald naar pedagogisch handelen

De eerder beschreven pedagogische visie biedt het kader vanuit waar wij kijken naar kinderen, opvoeding en ontwikkeling kijken. Onderstaande paragrafen beschrijven hoe wij deze visie vertalen naar het dagelijks handelen in de praktijk.

1.4.1 Algemene gedragscode

Binnen MIAvoorgezinnen hanteren wij onderstaande gedragscode voor alle betrokkenen (kinderen, ouders, gastouders, oppassers en medewerkers).

- Respect voor iedereen en elk gedrag, verschillen mogen er zijn.
- Wij luisteren naar elkaar.
- Wij zijn aardig tegen elkaar.
- Wij helpen elkaar.

1.4.2 Belonen

Bij MIAvoorgezinnen worden kinderen beloond middels het krijgen van 'doelmatige complimenten'. Bij het geven van 'doelmatige complimenten' is het belangrijk dat de gegeven complimenten helder, specifiek en welgemeend zijn. Het compliment moet duidelijk maken waarom het kind een compliment krijgt en specifiek waarvoor. Dit in tegenstelling tot 'loze complimenten' welke zich kenmerken door een algemene en onduidelijk boodschap. Onderstaande tabel geeft bij een aantal voorbeeld situaties aan hoe de gewenste 'doelmatige complimenten' en de minder gewenste 'loze complimenten' eruit kunnen zien.

Complimenten		
Situatie	Loos compliment MINDER GEWENST	Doelmatig compliment GEWENST
Kind heeft tekening gemaakt van een boom.	WOW, wat een mooie tekening!	Ik zie inderdaad dat het een boom is, want je hebt groene blaadjes getekend en de boom is hoger dan het huis, wat knap van jou!
Kinderen spelen samen.	Wat spelen jullie lief!	Ik vind het knap dat jullie om de beurt kijken naar elkaar en wat goed dat jullie zo aardig tegen elkaar zijn, goed hoor!
Kind helpt ander kind.	Goed zo!	Hey, wat goed dat jij hem helpt. Ik zie dat hij dat heel fijn vindt want nu kan hij verder tekenen. Dat is heel aardig van jou!
Kind bouwt toren van blokken.	Wat hoog zeg!	Zo, wat een hoge toren heb jij gebouwd. Ik zie dat je al 1, 2, 3, 4, 5 blokken hebt gestapeld. Ik vind het heel knap dat het je gelukt is, want je hebt heel voorzichtig moeten doen. Knap van jou!

1.4.3 Corrigeren

Bij het corrigeren van kinderen in het belangrijk dat dit altijd gedaan wordt vanuit het belang van het kind. Dit betekent dat het eigen ongenoegen van een gastouder nooit reden kan zijn om het kind te corrigeren. Belangrijk is dat kinderen vanuit een positieve emotie gecorrigeerd worden waarbij het corrigeren een rationele handeling is (gestuurd door het verstand in plaats van het gevoel). Indien een gastouder negatieve emoties voelt bij de situatie dient deze tot rust te komen voordat de correctie wordt toegepast. Redenen om kinderen te corrigeren:

- Ter bevordering van de veiligheid en het welzijn van het kind, anderen of de omgeving.
- Leren dat het vertoonde gedrag onacceptabel, niet bevorderlijk of onveilig is.

Aandachtspunten corrigeren:

- Benoemen van de situatie
- Zak door je knieën, zodat je op ooghoogte bent met het kind
- Blijf zelf rustig en praat beheerst
- Complimenteren wanneer kind na de correctie gedrag aanpast
- Wanneer het corrigeren niet werkt, kun je daar een consequentie aan binden. Overleg deze consequentie met vraagouders

1.4.4 Overzicht houden

Het is tijdens het werk belangrijk dat de gastouder ten alle tijden overzicht houdt op alle kinderen. Dit is te realiseren door hier bewust aandacht aan te besteden. Indien er meerdere kinderen aanwezig zijn dient de gastouder zich af te vragen:

1. Waar zit ik? Heb ik als ik hier zit of sta goed overzicht op de kinderen?
 - zo ja, ik kan hier blijven staan of zitten
 - zo niet, ik ga ergens staan of zitten waar ik ieder in de gaten kan houden
2. Heb ik aandacht voor alle kinderen? Zie ik alle kinderen? Zie ik signalen waar ik iets mee moet of kan?
 - Ja, ik kijk rustig of ik op kan staan, loop naar het kind toe, ga op de zelfde hoogte als het kind zitten en spreek hem/haar aan
 - Nee, ik blijf de kinderen in de gaten houden en ga verder met mijn activiteit

Tips om ervoor te zorgen dat overzicht gewaarborgd blijft:

- Zorg dat je zelf altijd met je rug naar de muur zit
- Zorg dat grote materialen direct opgeruimd worden zodat de ruimte overzichtelijk blijft
- Bedenk van te voren wat een goede plaats is om te gaan zitten tijdens een activiteit

1.4.5 Sensitieve responsiviteit

Kinderen leren door interactie met hun omgeving. De omgeving van kinderen bestaat uit de materiële omgeving en enkele volwassen (mede)opvoeders en bij het ouder worden nemen leeftijdsgenootjes een telkens belangrijkere rol in het leven van het kind in. Door sensitief responsief te handelen kan er worden aangesloten bij de behoefte van het kind. Middels aansluiting bij de behoefte kunnen gastouders effectief bijdragen aan de ontwikkeling van het kind en het kind een gevoel van veiligheid en vertrouwen geven.

Begrippen (*Ham van der, 2002*):

Responsiviteit

De mate van alertheid waarmee er gereageerd wordt op behoeften van een kind.

Vaardigheid: Behoeften van kinderen opmerken en beantwoorden.

Sensitiviteit

De mate waarop de reactie van de opvoeder afgestemd is op de behoefte van het kind.
Vaardigheid: Afstemmen van reactie op behoeften van het kind.

Sensitieve responsiviteit

Opmerken en herkennen van behoeften van kinderen en adequaat reageren op de deze behoeften.

vaardigheden: monitoren en herkennen van behoeften en hier passend op reageren.

Gastouders hebben de taak om ten alle tijden op twee niveaus sensitief responsief te zijn: 1) individueel niveau, 2) groepsniveau. Dit vraagt een grote alertheid van gastouders gedurende de dag. Belangrijk is dat gastouders ervoor waken zelf invulling te geven aan behoeften op basis van verworven 'kennis' ('jan, wilt vast..', 'de kinderen willen niet..') in plaats van het monitoren van en het inspelen op de behoeften van de groep of het individu. Schroom niet om bij kinderen na te gaan wat jij denkt te zien.

1.4.6 Autonomie en verbondenheid

Belangrijk is dat er een goede verhouding is tussen respect voor autonomie en individuele behoeften en het leren meedoen en aanpassen aan de groep.

Begrippen:

Autonomie

Ervaren van onafhankelijkheid en controle over het eigen leven (*Feldman, 2008*).

Vaardigheden: ruimte geven voor wensen en behoeften van het individu.

Verbondenheid

Ervaren van een gevoel van samenhang en 'er bij horen'.

Vaardigheden: Betrekken van alle kinderen bij activiteiten.

Wanneer autonomie en verbondenheid goed op elkaar afgestemd zijn, wordt kinderen de veiligheid geboden om met vallen en opstaan tot leren te komen en te experimenteren met nieuw gedrag (*Acker van, 2011*). Gastouders kunnen alle kinderen, op eigen wijze en naar eigen behoeften, betrekken bij de activiteiten. Dit betekent dat gastouders een ruime opvatting moeten hebben over 'meedoen'. Kinderen hebben elk hun eigen karakter en behoeften. Belangrijk is dat gastouders kinderen stimuleren in het ontdekken van ander of nieuw gedrag, zonder de eigenheid van het kind uit het oog te verliezen.

Voorbeeld: tijdens het zingen doet piet mee door luid mee te zingen, Jan doet mee door in de kring te zitten en de bewegingen mee te doen. Beide vormen van meedoen is prima. Ga voor jezelf na hoe je de jongens, ieder op eigen wijze, kan stimuleren om ook op andere manieren mee te doen.

1.4.7 Grenzenstellen en reguleren

Het stellen en reguleren van grenzen is een belangrijke taak voor de gastouder. Het kan echter zo zijn dat er voor een individueel kind een aanvullende regel(s) nodig is(zijn). Deze extra regels kunnen in

overleg met de ouders en de pedagoog worden opgesteld. Van belang is dat de regels 1) positief gesteld en 2) positief gehandhaafd worden.

1.4.8 Praten en uitleggen

Het spreken met de kinderen kan individueel of in kleine groepjes plaatsvinden. Indien er individueel of in kleine groepjes gesproken wordt met de kinderen dient dit (zo veel mogelijk) op ooghoogte van de kinderen te gebeuren.

Het geven van uitleg dient gedaan te worden op een voor de kinderen begrijpelijke manier. Hierbij dient de gastouder te controleren of de uitleg door de kinderen begrepen is. Dit kan gedaan worden middels het terugvragen van informatie en het monitoren van verbale en non-verbale reactie van de kinderen. Bij het geven van uitleg dient tevens rekening gehouden te worden met de verschillende manieren waarop kinderen informatie eigen maken.

1.4.9 Ontwikkelingsstimulering

Zoals eerder aangegeven leren kinderen middels interactie met hun omgeving. Gastouders zijn voortdurend bezig met het stimuleren van de ontwikkeling van de kinderen. Onderstaande paragrafen beschrijven, voor de verschillende ontwikkelingen die kinderen doormaken in de leeftijd van 3 maanden tot 13 jaar, hoe de gastouder deze ontwikkeling kan stimuleren. Zoals eerder aangegeven: er zijn grote verschillen op te merken in de ontwikkeling van kinderen, schrik daarom niet meteen wanneer een kind voor of achter loopt, bespreek het wel met de ouders en geef aan hoe de ouders eventueel met de kinderen aan de ontwikkeling kunnen werken. Met betrekking tot ontwikkelingsvragen kan altijd contact opgenomen worden met MIAvoorgezinnen.

1.4.9.1 Sociaal emotionele ontwikkeling stimuleren

leeftijd	Sociaal/emotionele ontwikkeling <i>(Feldman, 2008), (Rigter, 2008)</i>	Handvatten om deze ontwikkelingen te stimuleren
3-4 maanden	Kind leert omgaan met basis emoties: vreugde, verbazing, woede, angst, verdriet en walging.	Spiegel de gelaatsuitdrukkingen van het kind en praat daarbij in een passende (altijd kindvriendelijke) toon.
4-5 maanden	Kind kan gelaatsuitdrukkingen van een opvoeder interpreteren en begrijpen en zich hier op afstemmen, start van ontwikkeling lichamelijk zelfbeeld: verkend eigen lichaam.	Gebruik tijdens in interactie met het kind verschillende gelaatsuitdrukkingen. Hierbij kunnen de gelaatsuitdrukkingen soms overdreven worden zodat het onderscheid duidelijk wordt. Beweeg tijdens het zingen, verschonen en wassen de lichaamsdelen van het kindje zodat het kind herhaaldelijk aandacht krijgt voor het eigen lichaam. Benomen de lichaamsdelen die je aanraakt.
5-6 maanden		
6-7 maanden		
7-8 maanden		
8-9 maanden		
9-10 maanden	Kind gaat zelf opzoek naar (verborgen) aanwijzingen in houding of gelaats-uitdrukkingen om de emotie een opvoeder te bepalen.	Maakt bewust gebruik van verschillende gelaatsuitdrukkingen om de eigen stemming duidelijk te maken. Bij het aanspreken van het kind, nagaan of hij/zij begrijpt wat jij met jouw uitdrukking en stemgebruik probeert duidelijk te maken.
10-11 maanden		
11-12 maanden		
12-13 maanden		
13-14 maanden		
14-15 maanden		
15-16 maanden	Verdere ontwikkeling zelfbeeld: Herkent zichzelf in spiegel	Speel samen voor de spiegel met verkleedkleding, bewegingen en middels het nadoen van elkaar via de spiegel, leert een kind zich zelf te herkennen.
16-17 maanden		
17-18 maanden		

18-19 maanden	Kind kan wanneer het hem/haar gevraagd wordt door opvoeder een gelaatsuitdrukking met een bepaalde emotie aanwijzen.	Maak een spelletje van gelaatsuitdrukkingen raden. Benoem bijvoorbeeld tijdens het lezen de emoties die in het verhaal voorkomen en pas je eigen gezichtsuitdrukking en stemgebruik aan aan de emotie in het verhaal. Ook kan je als grapje soms de verkeerde uitdrukking inzetten, ga hierbij na of het kind doorheeft dat jij de verkeerde uitdrukking maakt en bespreek dit samen.
19-20 maanden		
20-21 maanden		
21-22 maanden		
22-23 maanden		
23-24 maanden		
2-2,5 jaar	Expressie: minachting, schuldgevoel. Verdere ontwikkeling zelfbeeld: Herkent zichzelf op film, Kind zoekt naar erkenning voor prestaties.	Bekijkt samen foto's en film waarop het kind en/of familieleden te zien zijn. Bij film kan het beeld soms ook stil gezet worden om dan te bespreken wie er op de film te zien zijn. Ga na of het kind gevoelens van schuldgevoel of minachting weet te uiten.
2,5-3 jaar		
3-3,5 jaar	Kind gaat woorden voor emoties gebruiken, kind kent sociale lading van emoties en weet emoties te 'verstoppert' indien gewenst of noodzakelijk. Kind vergelijkt (en beoordeelt) zichzelf met anderen.	Benoem de emoties die je bij het kind ziet en vertel hoe je dat kan zien. Speel een herkenspelletje, noem om de beurt een emotie en kijk of de ander de emotie na kan doen. ook leuk om voor de spiegel te spelen en dan te kijken wie het beste de emotie kan uitbeelden.
4 t/m 6 jaar	<p>Kind heeft meer contact met anderen: sluit vriendschappen en is steeds beter in staat zich te verplaatsen in de ander.</p> <p>Kan eigen emoties (blij, boos, verdrietig) herkennen en (enigszins) beheersen en zich aanpassen aan de situatie als dat nodig is.</p> <p>Begrijpt nog niet alles van de wereld om hem heen, en gebruikt fantasie om de ontbrekende kennis aan te vullen tot een 'logisch' geheel: fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar.</p> <p>Besef van een eigen ik. De wens om dingen zelf te doen en zelf te ontdekken.</p> <p>Straf en beloning maken duidelijk wat nu precies wel en niet mag.</p>	<p>Ook in deze periode is het belangrijk om emoties te benoemen zodat het kind de emoties leert herkennen bij zichzelf en anderen. Een nieuwe stap is het kind te helpen om emoties te beheersen. Hierbij gaat het er om dat een kind leert hoe je op een prettige manier (voor zichzelf en omgeving) uiting kan geven aan emoties. Je kan dit doen door de uiting van emoties te bespreken van een kind. Dit kan je ook doen door je eigen emoties te bespreken. 'wat denk je dat ik voelde toen ik tegen je zei dat je niet op de tafel mag klimmen?', 'Piet moest net erg huilen, wat voelde piet toen denken jullie?', 'Wat zijn we leuk aan het zingen! Hoe voelen wij ons nu?. Enz</p> <p>Een tweede aandachtspunt is het helpen om onderscheid te maken tussen de echte wereld en de fantasiewereld van het kind. Wanneer je merkt dat een kind fantasie vertelt alsof het echt waar is, is het goed om dit met hem haar te bespreken. Hierbij kan je aangeven dat het soms moeilijk is om het verschil tussen fantasie en realiteit te zijn. Wordt niet boos op een kind en beschouw het niet als liegen.</p>
7 t/m 9 jaar	<p>Sterk gericht op omgang met leeftijdsgenoten: vriendschappen zijn enorm belangrijk, ook voor het gedrag.</p> <p>Identiteitsontwikkeling. Het kind wilt 'erbij horen' en zich geaccepteerd weten, maar is ook bezig met zichzelf te leren kennen (in vergelijking met anderen).</p> <p>Interesse in 'regelspel', vindt het belangrijk te weten 'hoe het hoort' (en probeert dat ook uit).</p> <p>Het 'bij de groep willen horen' en de behoefte aan competitie brengen het</p>	<p>Benoem hoe bepaalde dingen 'horen te gaan' en bespreek daarbij waarom het zo gaat.</p> <p>Begeleid kinderen bij het samenspel en heb aandacht voor de sociale regels van de kinderen onderling. Welke regels hanteren zij? Kan iedereen daar aan mee doen? Bespreek de sociale regels indien nodig en om de kinderen bewust te maken van de regels en de consequenties daarvan. Bijvoorbeeld: wanneer kinderen als regel hebben dat je alleen mee mag spelen wanneer je heel snel kan rennen, dan kan ene kindje dat overgewicht heeft hier niet aan mee doen. Bespreek dan welke regel jou opgevallen is, welke consequentie deze regel voor het buitengesloten kindje heeft en hoe wij de regels kunnen aanpassen zodat echt iedereen mee kan doen.</p> <p>Leer kinderen dat het goed is om verschillen te accepteren</p>

	risico van pesten met zich mee.	en dat je je voordeel kan doen met individuele verschillen.
10 t/m 13 Jaar	<p>Omgang met leeftijdsgenoten is van groot belang. Het kind staat ook open voor het leren omgaan met anderen in groepsverband. Ook hier: risico van pestgedrag.</p> <p>Kinderen denken na over wat het betekent een 'goed mens' te zijn. Aandacht voor waarden en normen. Maatschappelijke belangstelling, waarbij zij vaak een standpunt kiezen waarvan zij weten dat ze erom gewaardeerd zullen worden (door volwassenen en degenen die zij autoriteit toekennen of belangrijk vinden).</p>	<p>In deze periode is het een uitdaging om kinderen te stimuleren zelfonderzoek te doen. Wat vind ik daarvan? Wil ik dit? Ben ik het eens met die mening?</p> <p>De tweede stap is om je eigen mening op een prettige manier te verwoorden in de groep.</p> <p>Wanneer kinderen leren nadenken over wat zij zelf van iets vinden, zullen zij minder 'meeloop' gedrag vertonen. Benoem individuele verschillen en overeenkomsten en heb aandacht voor individuele talenten en interesses.</p> <p>Wellicht is het leuk om bij het uitvoeren van een groepsopdracht, eerst na te gaan wat ieders talenten zijn, en hoe deze talenten ingezet kunnen worden.</p>

Verder bieden wij handvatten om de sociaal emotionele ontwikkeling positief te beïnvloeden:

- Wij helpen kinderen om de eigen emoties en gevoelens te verwoorden
- Wij bespreken gevoelens en emoties van anderen met kinderen
- Wij benoemen emoties die wij bij de kinderen zien
- Wij benoemen onze eigen emoties

1.4.9.2 Motorische ontwikkeling stimuleren

leeftijd	Motorische ontwikkeling <i>(Feldman, 2008), (Verhaar e.a., 2008)</i>	Handvatten om deze ontwikkelingen te stimuleren
3-4 maanden	Hand openen, rammelaar grijpen	Biedt een rammelaar of ander kindvriendelijk voorwerp aan aan de kinderen en help kinderen om een voorwerp goed vast te pakken: duim onderlangs, vingers bovenlangs.
4-5 maanden		
5-6 maanden	Loszitten, omrollen van buik naar rug	<p><u>Loszitten</u>: Zet een kind soms in een zittende positie neer en ondersteun het kind hierbij. Bouw de tijd dat je een kind in zittende positie zet heel rustig op, dit is een inspannende oefening. Na verloop van tijd kan je proberen het kind, voorzichtig, minder steun te geven waardoor het kind de eigen spieren traint.</p> <p><u>Omrollen</u>: leg het kind soms op de buik neer (doe dit niet direct na het eten). Help het kind voorzichtig om op de zij te rollen en zo op de rug te komen. Bouw dit rustig op, dit is een inspannende oefening. Bouw de mate waarin jij helpt rustig af, zodat het kind de eigen spieren leert gebruiken.</p>
6-7 maanden	Omrollen van rug naar buik. Grijpt voet met handen	<p><u>Omrollen</u>: leg het kind soms op de rug neer (doe dit niet direct na het eten). Help het kind voorzichtig om op de zij te rollen en zo op de buik te komen. Bouw dit rustig op, dit is een inspannende oefening. Bouw de mate waarin jij helpt rustig af, zodat het kind de eigen spieren leert gebruiken.</p> <p><u>Grijpt met hand naar voeten</u>: maak het kind bewust van zijn armen en benen door deze, in spel vorm, aan te raken en te laten zien. Zing bijvoorbeeld een liedje, terwijl jij de beentjes en armpjes van het kindje beweegt.</p>

7-8 maanden	Staan met ondersteuning	Zet het kind soms op de voeten neer waarbij jij het kind goed ondersteunt. Bouw de duur van de oefening hele rustig op, dit is een inspannende oefening. Wanneer het kind minder wankel staat kan je de ondersteuning rustig afbouwen. Begin met het geven van steun aan het lichaam (op de romp), werk heel rustig toe naar het staan met alleen steun via de handjes.
8-9 maanden 9-10 maanden	Grijpen met duim en wijsvinger	Leg op het speelkleed verschillende kindvriendelijke voorwerpen neer. Speel samen met de voorwerpen door deze op de pakken, te bekijken en neer te leggen. Help het kind bij het vastpakken van een voorwerp. Door ook kleinere voorwerpen neer te leggen (LET GOED OP met kleine voorwerpen, BLIJF TEN ALLE TIJDEN DIRECT IN DE BUURT VAN HET KIND!) kan het kind ook de fijnere motoriek trainen. Help het kind om de kleine voorwerpen met de vingers, in plaats van met de hele hand, op te pakken.
10-11 maanden	Kruipen of schuiven	Leg het kind op de buik of zittend op het speelkleed en leg de speelvoorwerpen net buiten het directe bereik van het kind. Stimuleer het kind om bij de voorwerpen te komen. Indien het schuiven goed lukt kan je het kind soms, kort en met goede ondersteuning van het lichaam via de buik, op handen en knieën zetten zodat het kind kan wennen aan de kruippositie. Wanneer het kind beter evenwicht houdt op handen en knieën kan je voorzichtig, en langzaam, de ondersteuning van het lichaam afbouwen waardoor het kind de eigen spieren leert gebruiken.
11-12 maanden	los staan, potlood correct vasthouden	Breng het kind in staande positie en geef hem/haar de nodige ondersteuning hierbij. Biedt, rustig aan, minder steun waardoor het kind leert het evenwicht te behouden. Wees altijd zeer alert en voorkom eventueel vallen van een kind. Bouw de ondersteuning zeer langzaam af en oefen nooit langer dan 2-3 minuten achter elkaar.
12-13 maanden 13-14 maanden	los lopen	Wanneer een kind goed los kan staan (merk op dat het kind stabiel moet kunnen staan zonder hulp) kan je het kind stimuleren zich lopend te bewegen. Dit kan gedaan worden door het kind bijvoorbeeld te roepen (zeer kleine afstand, ongeveer 1 stap afstand) of door eerst met steun aan de hand(en) te oefenen met lopen.
14-15 maanden 15-16 maanden	Toren van 2 blokken bouwen	Speel samen het kind en geeft voorbeelden van wat je met blokken kan doen: stapelen, rollen, neerzetten, aan elkaar zetten in een rij enz.
16-17 maanden	stokjes in gaten plaatsen.	Begin met het oefenen van het plaatsen van blokjes in gaten met de juiste vorm. Bied het kind bijvoorbeeld vierkante blokjes en vierkante gaten aan. Wanneer dit goed gaat kunnen andere vormen blokjes en gaten worden toegevoegd.
17-18 maanden 18-19 maanden 19-20 maanden 20-21 maanden 21-22 maanden 22-23 maanden	Trap op lopen met hulp	Stimuleer het kind de trap op te komen, waarbij je het kind aan de hand begeleid. Houd het kind altijd goed vast op de trap, ook wanneer het kind zelf kan traplopen dient de gastouder altijd direct achter het kind (trap op!) of voor het kind (trap af!) mee te lopen. Zo is de kans op vallen het kleinst.
23-24 maanden	Springen op de plaats, rijgt drie kralen	<u>Springen</u> : Nu het kind goed kan lopen is het leuk om te leren springen. Tijdens het spelen kan je zelf kleine sprongetjes maken als voorbeeld. Om het kind te stimuleren kan je de handjes van het kind vasthouden wanneer je zelf springt. Het leren springen gaat het makkelijkst in spel vorm, maak er dus een spelletjes van. <u>Rijgen</u> : gebruik grote houten kralen en een dik koord om te

		leren rijgen. Help het kind om het touw door de kralen te krijgen. Wanneer dit vaker samen gedaan is, kan het kind dit ook zelf.
2-2,5 jaar	Lijnen op papier natekenen	Oefen door het kind te vragen jouw lijn na te tekenen (breng dit als een spelletje). Ook kan je dit omdraaien, spreek af dat jij het kind na tekent.
2,5-3 jaar	Cirkel natekenen, maakt puzzel, tekent poppetjes, knipt papier, plakt met behulp van vinger.	Ga samen zitten om te tekenen, puzzelen en knutselen. Stimuleer het kind om de handelingen te proberen, geef zelf het voorbeeld en leg uit wat je doet.
3-3,5 jaar	Trap aflopen, 40-60 cm ver springen, op 1 been hinkelen, zonder knoeien inschenken.	Oefen deze vaardigheden met veel geduld. Geef zelf het voorbeeld en laat de nieuwe vaardigheden zien. Van (ver)springen en hinkelen kan je een spelletje maken bijvoorbeeld tijdens het buiten spelen. Loop altijd voor het kind de trap af zodat je eventuele vallen kan opvangen en oefen het inschenken met een handdoek bij de hand.
3.5- 4jaar	Controle over starten en stoppen, 60 tot 85 cm verspringen, 4 tot 6 stappen op 1 been hinken, vouwt papier in driehoek, schrijft eigen naam, bouwt brug met 5 blokken, opent knijpers en brengt ze op de juiste manier aan.	Middels renspeletjes leren kinderen controle te krijgen over het beginnen en eindigen van bewegingen. Wissel bijvoorbeeld verschillende manieren van lopen af, heel snel, heel zachtjes, stampend, heel laag bij de grond, heel groots enz. Of imiteer samen hoe verschillende dieren zichzelf voortbewegen.
4 t/m 6 jaar	Kind heeft meer spierkracht, betere balans en coördinatie, ook van de fijnere bewegingen zoals bij tekenen Kind wordt slanker, links- of rechtshandigheid wordt duidelijk. Nieuwsgierig naar het eigen lijf en dat van anderen. Jongens en meisjes gaan gescheiden spelen	Fysiek spel wordt telkens leuker en uitdagender voor kinderen. Denk aan balspel of ren- of puzzelroutes. Ook de fijne motoriek verdient de nodige aandacht. Tekeningen maken, knutselen of schrijven zijn passende activiteiten om de fijne motoriek te trainen. Bij het samenspel kan je er goed op letten en bespreken in welke hand het kind bij voorkeur de potloden vasthoudt. Ook kan je het thema 'jongens en meisjes' centraalstellen. Hierbij kan je kijken naar verschillen en overeenkomsten tussen jongens en meisjes. Let op: het gaat heerbij niet om goed/fout, beter/minder maar gewoon constateren dat wij verschillen en overeenkomsten zien.
7 t/m 9 jaar	Groei van spierkracht, coördinatie en balans zet zich voort. Kan bewust bewegingen oefenen. Belangstelling voor sporten. Kind wil zijn vaardigheden vergelijken met die van anderen: wedstrijdjes. Jongens en meisjes spelen vaak strikt gescheiden.	Wees je bewust van de voorkeuren van de kinderen om bijvoorbeeld met een vriendinnetje in een groepje ingedeeld te worden. Dit kan er toe leiden dat je er wisselend voor kan kiezen om de kinderen zelf groepjes te laten maken en soms ook om groepjes in te delen indien de kinderen dit redelijkerwijs toestaan. Een wedstrijd element zorgt voor uitdaging maar let er goed op dat je de kinderen leert om wedstrijdjes volgens de regels te spelen en bespreek een wedstrijd na. Tijdens de nabespreking kunnen de kinderen hun ervaringen delen en kan jij aandacht besteden aan de talenten van de kinderen die jij tijdens de wedstrijd gezien hebt. Benut spel momenten om aan het zelfvertrouwen van kinderen te werken.
10 t/m 13 Jaar	Veel kracht en goed uithoudingsvermogen. Verschillen tussen motorisch sterkere en zwakkere kinderen worden steeds duidelijker. In de prepuberteit (bij de een veel vroeger dan bij de ander): sterke gevoelens, doe coördinatie kan ontregelen, en belangstelling voor seksualiteit.	Tijd om aan de slag te gaan! Op deze leeftijd hebben kinderen veel behoefte aan activiteiten. Bereid je dag goed voor en zorg dat je een activiteit achter de hand hebt (bijvoorbeeld iets bouwen, knutselen of een gymspel). De toegenomen interesse in het andere geslacht vraagt dat jij aandacht hebt voor de onderlinge relatie tussen de kinderen, zie je veranderingen? Wat gaat goed? Wat vraagt aandacht? Houdt toezicht op het samenspel van kinderen. Hoewel zij hier meer behoefte aan hebben, is dit niet altijd even makkelijk gezien zij ook meer gevoelig zijn geworden voor sociale druk. Ook hoef jij niet meer alles voor de kinderen op te lossen. Zij kunnen telkens meer verantwoordelijkheid dragen voor hun gedrag en het oplossen van eigen problemen. Wel is het jouw taak om dit goed in de gaten te houden en zo nodig te begeleiden.

	Veel behoefte aan beweging om het eigen lichaam te leren kennen in de nieuwe verhoudingen na de groeispurt. Sporten in teamverband past goed bij de sociale belangstelling.	
--	---	--

Verder bieden wij handvatten om de motorische ontwikkeling positief te beïnvloeden:

- Benoem lichaamsdelen frequent in plaats van 'kan jij bij de hagelslag? ', zeg je bijvoorbeeld 'kan jij , als je je arm strekt, bij de hagelslag?'.
 - Speel beweegspelletjes
 - Binnen: hinkelen, verstopperkje, dansen op muziek, nadoen spelletje, annemariakoekoek, enz.
 - Buiten: tikkertje, hinkelen, klimmen, touwtjespringen, snel/langzaam/hoog/laag spelletje, enz.

1.4.9.3 Cognitieve ontwikkeling stimuleren

leeftijd	Cognitieve ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i>	Handvatten om deze ontwikkelingen te stimuleren
3-4 maanden		
4-5 maanden		
5-6 maanden		
6-7 maanden	Tilt beker op aan handvat, kijkt naar plaatjes in een boek	Help het kind om een juiste greep te maken (duim bovenlangs, vingers onderlangs). Schenk tijdens het voorlezen aandacht aan de plaatjes. Bespreek wat er op de plaatjes te zien is (emoties, vormen, verhoudingen, kleuren, aantallen, voorwerpen, enz) en maak geluiden die bij het plaatje passen (koe: boe, Kip: tok tok enz)
7-8 maanden		
8-9 maanden	Objectpermanentie (kind begrijpt dat iets of iemand die uit het zicht is, niet ophoudt te bestaan. 'Ik zie het even niet, maar het is er nog wel')	Speel kiekeboe met de handen voor het gezicht of door een voorwerp dat voor het kind van betekenis is tijdelijk buiten het zicht te brengen. Stimuleer het kind om zelf ook kiekeboe te spelen door bijvoorbeeld de handen van het kind voor de eigen ogen te houden en zo kiekeboe te spelen.
9-10 maanden		
10-11 maanden		
11-12 maanden		
12-13 maanden	Bladzijde omslaan in boek	Vraag het kind om samen door het boek te bladeren. Beweeg samen bladzijden (let op, kinderen op deze leeftijd scheuren dikwijls een pagina in een poging tot omslaan). Neem hierbij (zeker in het begin) kinderboeken met dikke pagina's.
13-14 maanden		
14-15 maanden	Toren van 2 blokken bouwen	Speel samen met blokken en laat zien wat er allemaal met blokken mogelijk is: rollen, stapelen, naast elkaar zetten, uit elkaar halen enz. stimuleer het kind om mee te spelen door het spelgedrag van het kind na te doen.
15-16 maanden		
16-17 maanden		
17-18 maanden	Identificeert objecten op een foto, imiteert een potloodstreep	Oefen door het kind te vragen jouw lijn na te tekenen (breng dit als een spelletje). Ook kan je dit omdraaien, spreek af dat jij het kind na tekent.
18-19 maanden		
19-20 maanden		

20-21 maanden		Bekijkt samen foto's en film waarop het kind en/of familieleden te zien zijn. Bij film kan het beeld soms ook stil gezet worden om dan te bespreken wie er op de film te zien zijn.
21-22 maanden		
22-23 maanden		
23-24 maanden	Zoekt twee plaatjes bij elkaar, imiteert zinnen van twee woorden.	Speel memorie. Memorie kan nog moeilijk zijn voor het kind. Begin met een klein aantal plaatsjes in een open spel met de plaatjes naar boven (pak om te beurt twee plaatsjes die het zelfde zijn). Daarna kan je met een klein aantal plaatjes een dicht spelen, plaatjes naar beneden. Wanneer het beter gaat, kunnen het aantal plaatjes worden uitgebreid.
2-2,5 jaar		
2,5-3 jaar	maakt puzzel	Begin met een puzzel die uit een klein aantal grote stukken bestaat (vaak zijn dit houten puzzels). Hoe meer en hoe kleiner de stukjes, hoe moeilijker de puzzel is. Bouw dit niet te snel op, succeservaring is bij spelen heel belangrijk.
3-3,5 jaar	Noemt 4 kleuren, gebruikt verleden tijd, identificeert geslacht.	Knutsel met kleuren, speel ik-zie-ik-zie-wat-jij-niet-ziet, vraag naar welke kleur iets heeft en noem in je eigen zinnen kleuren 'naast de groene tafel, staat de blauwe stoel'. Begin met het benoemen van een klein aantal kleuren, wanneer het kind deze kleuren kent, kan je kleuren toevoegen.
4 t/m 6 jaar	Flinke groei van de woordenschat en zinsbouw. Leert sorteren en ordenen en wordt steeds beter in het herkennen van vormen, kleuren, geluiden (rijm). Later ook: symbolen zoals letters en cijfers. Kan eenvoudige liedjes en opdrachten begrijpen en onthouden. Kan zich lang en goed concentreren op iets wat hem interesseert. Wil ook zelf graag alles leren, weten en kunnen.	Speel woordspelletjes, oefen kleuren, vormen en getallen. Lingo, galgje, pim-pam-pet, ik-zie-ik-zie-wat-jij-niet-ziet. Zing liedjes samen met de kinderen. Stimuleer grammatica goed te gebruiken. Verbeter kinderen niet, maar geef een juiste voorbeeldzin. Onderneem activiteiten die het kind ook leuk vindt, zodat de concentratiehoogte hoog blijft.
7 t/m 9 jaar	Aanleren en uitbouwen van schoolse vaardigheden: lezen, schrijven, rekenen en later ook wereldoriëntatie. Begin van logisch denken en verbanden leggen. Verschillen in leerstijlen worden zichtbaar: de doeners, de denkers, de dromers, de uitvinders en de regelaars.	Kijk waar kinderen op school mee bezig zijn en speel daar op een speelse manier op in. Vergeet niet dat kinderen al een lange dag op school hebben gehad, dus dat de activiteiten bij jou vooral speels kunnen. Rekenbingo, + en – sommetjes. Leg de link tussen oorzaak en gevolg. Los problemen niet op, maar ga samen na hoe iets beter kan. Elk kind is uniek, hou daar rekening mee. Zie hoofdstuk diversiteit.
10 t/m 13 Jaar	Kan complexere structuren en relaties begrijpen (in taal, en in de werkelijkheid) en leert strategieën toe te passen waarmee het meer en beter kan onthouden.	Betrek kinderen bij de planning van de dag/activiteiten.

	De wereld wordt groter. Het kind doet veel nieuwe kennis op. Dat gebeurt via school, maar ook doordat het kind zelf belangstelling heeft voor de wereld om hem heen en zijn eigen plaats daarin.	
--	--	--

Verder bieden wij handvatten om cognitieve ontwikkeling positief te beïnvloeden:

- Stel het kind uitdagende, maar begrijpelijke, vragen
- Zorg dat je zelf, rustig aan, nieuwe woorden herhaalt
- Maak spelletjes uitdagend en bedenk voor en tijdens het spelen wat je het kind tijdens dit spel wilt, en kunt, leren.

1.4.9.4 Taal ontwikkeling stimuleren

leeftijd	Taal ontwikkeling <i>(Feldman, 2008)</i> <i>(Rigter, 2008)</i>	Handvatten om deze ontwikkelingen te stimuleren
3-4 maanden	Kirren, gebruikt stem bij sociale communicatie.	Herhaal de geluiden van het kindje, maak dezelfde geluiden. Praat op rustige en vriendelijke toon.
4-5 maanden	Klikken met de tong, brabbelen.	
5-6 maanden	Onderscheidt vriendelijke en boze toon.	
6-7 maanden	Duidelijke vocalisatie van verschillende lettergrepen	
7-8 maanden	2 lettergrepen met herhaling van eerste, aanwijzen en gebaren maken.	Herhaal twee lettergreep woorden of tweelettergreep klankcombinaties 'ma-ma, pa-pa, ja-ja, da-da, oh-oh, tu-tu enz'.
8-9 maanden		
9-10 maanden	Bootst klanken na, Begrijpt gebaren en reageert op 'dag', begrijpt een klein aantal woorden.	Gebruik een klein aantal simpele woorden voor het kenbaar maken van elke handelingen, voorwerpen of gebeurtenissen. Zorg dat je het zelfde woord blijft gebruiken in een bepaalde situatie zo gaat ene kind het woord linken aan een bepaalde situatie, voorwerp of handeling. Voorbeelden: afscheid=dag-dag en zwaaien, eten=hap-hap enz.
10-11 maanden	Reageert op eenvoudige commando's.	Gebruik tijdens het praten handgebaren om de taal te verduidelijken. Voorbeeld: als je het kind roept om bij je te komen strek je je armen naar het kind uit. Zo helpt het gebaar om eenvoudige commando's sneller te begrijpen.
11-12 maanden	Zegt 1 ^e woord, herhaalt klankcombinaties, zwaait zeg gedag.	Gebruik altijd eenvoudige en dezelfde woorden in communicatie met je kindje. Herhaal woorden soms zodat het kind de kans krijgt om het woord of de klank te herhalen. Vraag het kind om sommige woorden of simpele gebaren na te doen.
12-13 maanden		
13-14 maanden		
14-15 maanden	Zegt vijf woorden of meer	Herhaal de woorden die het kind zegt gedurende de dag en wijs daarbij de betekenis van de woorden aan. Door nieuwe woorden veel te herhalen blijven ze beter beklijven.
15-16 maanden		
16-17 maanden	Begrijpt een verbod	Maak in taal, houding en gebaar duidelijk dat een kind iets ongewenst doet. Gebruik hierbij een simpel woord en gebaar. Bijvoorbeeld 'nee' en maak een stop gebaar. Blijf het zelfde woord en gebaar gebruiken, zodat het kind de betekenis snel leert begrijpen.
17-18 maanden		
18-19 maanden	Begrijpt een eenvoudige vraag, kent	Hou vragen en communicatie simpel en op het niveau van

	ongeveer 20 woorden, wijst naar neus, ogen, haar. Gebruikt woorden om wensen duidelijk te maken.	het kind en herhaal de woorden die het kind noemt veelvoudig. Volg het kind in het kenbaar maken van wensen en laat merken dat hij/zij de juiste woorden heeft gekozen.
19-20 maanden	Benoemt een plaatje in een boek: 'hond'.	Schenk aandacht aan de plaatjes in een kinderboek. Benoem simpele voorwerpen en helpt het kind om op een woord te komen, door niet te snel voor te zeggen. Voorbeeld plaatje hond 'een h-h-h-h-ho-ho-ho-ho-HOND! Dat is een hond!'
20-21 maanden	Herhaalt dingen	Maak er een spelletje van, doe elkaar na en herhaal elkaar woorden en geluiden. Vraag het kind soms om woorden of klanken na te zeggen.
21-22 maanden	Gebruikt 2 woorden in combinatie: praat in telegramstijl.	Maak duidelijk dat je begrijpt wat hij/zij bedoelt. Indien hij/zij een foutje maakt kan je het voorwerp aanwijzen terwijl je de juiste naam herhaalt.
22-23 maanden		
23-24 maanden	Begrijpt voorzetsels: 'in', 'onder', gebruikt 1 ^e voornaamwoord, frase zin.	Gebaar plaats aanduidingen. Ga bijvoorbeeld bij de tafel staan en vraag 'onder?' terwijl je onder de tafel wijst. Ook tijdens het spelen en eten kan je plaatsaanduidingen benoemen. 'in de emmer', handen boven tafel, achter de kaas, naast papa enz.
2-2,5 jaar	2-5 woordzinnen, woordenschat van ongeveer 270 woorden, gebruikt simpele zinnen, kan beurt nemen bij gesprek of interactie, gaat naar zichzelf verwijzende woorden gebruiken.	Vraag het kind indien deze incorrect de beurt neemt om dat anders te doen. het is niet erg om kinderen soms even te laten wachten voordat de iets mogen zeggen. Daardoor leert een kind de sociale regels van taal. Benoem de beurt verdeling tussen kinderen wanneer kinderen samenspielen.
2,5-3 jaar	Maakt zinnen waarbij werkwoorden soms in verkeerde tijd staan/verkeerde vervoeging.	Verbeter kind door zelf een zin te maken waarin je het woord in de juiste vorm gebruikt. Voorbeeld: kind: 'ik liep naar mama.' Jij: 'ja? Liep jij naar mama?'
3-3,5 jaar	Kleed zinnen aan met bijwoorden, lidwoorden en bijvoeglijk naamwoorden.	Maak een spelletje van bijvoeglijk naamwoorden. Je kan ze uitbeelden of benoemen tijdens het spelen. Verbeter onjuist taalgebruik door in de reactie de juist vorm of combinatie te gebruiken.
4 - 13	Zie cognitieve ontwikkeling	

Verder bieden wij handvatten om de taal ontwikkeling positief te beïnvloeden:

- Benut alle momenten voor taal door te benoemen wat je doet
- Taalactiviteiten
- Zing liedjes
- Dagelijks voorlezen
- Veel herhaling en rustig aan aanbieden van nieuwe woorden

1.4.9.5 Seksuele ontwikkeling

Een ontwikkeling die wij eerder nog niet noemde is de Seksuele ontwikkeling. In onderstaande tabel geven aan hoe deze ontwikkeling verloopt, welke aandachtspunten er gegeven worden en handvatten hier mee om te gaan. De aandachtspunten en het verloop van de seksuele ontwikkeling geven wij weer zoals beschreven door Boogaard e.a. (2013).

leeftijd	Seksuele ontwikkeling	Aandachtspunten & handvatten hiermee om te gaan
3 jaar	Kind weet of zij een jongen of meisje is.	
4 t/m 6 jaar	Nieuwsgierig naar het eigen lichaam en dat van anderen. 'dokterje spelen'. Ze zijn nieuwsgierig naar hoe alles in elkaar zit. Enorme interesse in de voortplanting.	Het is vaak even schrikken voor een gastouder als kinderen interesse krijgen in hun lichaam en dat van anderen, maar dit is heel normaal. Wanneer kinderen hun lichaam betasten in het openbaar, kun je op een rustige manier aangeven dat dit in het openbaar niet kan. Geef er verder niet teveel aandacht aan, zeker geen negatieve. Ook kun je kinderen op hun eigen niveau antwoord geven als ze vragen waar kinderen vandaan komen.
6 t/m 7 jaar	Realisatie dat jongens mannen worden en meisjes vrouwen.	
6 t/m 9 jaar	Verkennen van grenzen: Hoever kun je gaan met praten over seksualiteit? Interesseren zich in relaties en liefde tussen mensen. Praten onderling veel over zoenen en bedenken ook zoenspelletjes. Verliefdheid komt voor.	Uitleg en informatie geven over de gevoelens. Hou het zo luchtig mogelijk en ga in gesprek als kinderen er zelf over beginnen. Kinderen willen over het algemeen niet praten over hun gevoelens en vinden het eng en spannend. Biedt een luisterend oor als je het idee hebt dat kinderen het nodig hebben.
10 t/m 12 jaar	Kinderen krijgen steeds meer interesse in de volwassen vormen van seksualiteit. In welke mate verschilt per kind.	Ga door op de informatie die kinderen al hebben. Wanneer je het idee hebt dat een kind behoefte heeft aan seksuele voorlichting kun je contact opnemen met MIAvoorgezinnen en/of de ouders voor advies. Geef <u>nooit</u> zelf voorlichting zonder overleg met ouders.

1.4.10 Democratische normen en waarden

Kinderen kunnen van jongs af aan democratische normen en waarden meekrijgen waardoor zij goed voorbereid zijn op de algemene verwachtingen waar zij in hun latere leven mee te maken krijgen. Onderstaande tabel geeft weer welke normen en waarden MIAvoorgezinnen over wenst te brengen op de kinderen en hoe daar in de praktijk vorm aan gegeven kan worden.

Overzicht van normen & waarden	
Normen en waarden	Toepassing MIAvoorgezinnen
Samen delen	Tijdens het eten of activiteiten worden de kinderen gevraagd om samen te delen.
Samenwerken	Kinderen worden begeleid bij het samenwerken. Kinderen leren stappen van samenwerken: afstemmen en doen. Afhankelijk van leeftijd kunnen kinderen gevraagd worden de gastouder te helpen bij het klaarzetten van spullen of het uitdelen van materialen.

Elkaar helpen	Ouderen kinderen helpen de jongere kinderen. Indien een kind om hulp vraagt bij de uitvoering van een activiteit wordt eerst gevraagd of één van de andere kinderen hem/haar kan helpen voordat de gastouder hulp aanbiedt.
Omgaan met conflicten	Gastouders begeleiden kinderen bij het gezamenlijk bespreken en oplossen van conflicten (afhankelijk van leeftijd en kunnen). Kind leert hoe conflicten te voorkomen en op te lossen zijn.
Omgaan met verschillen	Er wordt geleerd dat iets of iemand gewoon-anders kan zijn zonder dat daar een waarde oordeel hoeft te zitten (geen goed/fout, beter/minder: gewoon-anders). Kinderen leren dat in verschillende situatie verschillende regels gelden en gedrag toelaatbaar is.
Maatschappelijk verantwoord handelen	Kinderen leren omgaan met de natuur: planten, dieren en mensen. Via spel worden sociale omgangsvormen besproken en bekeken. Kinderen leren zich te houden aan spelregels.
Democratisch handelen	Nadruk op en stimulatie van overleg en gesprek. Kinderen worden begeleid in het leren verwoorden van ideeën en gevoelens.

1.4.11 Omgaan met diversiteit

Gezien het unieke karakter van elk kind heeft ook elk kind zijn individuele behoeften en wensen. Het is van belang dat tijdens de opvoeding rekening gehouden wordt met de diversiteit tussen kinderen. Onderstaande paragrafen geven aan hoe er m.b.t. enkele diversiteiten omgegaan kan worden.

1.4.11.1 Leer- en ontwikkel tempo

Hoewel kinderen vrijwel allemaal de zelfde ontwikkelingsfasen doormaken zijn er grote individuele verschillen mogelijk in het ontwikkelingstempo. Daarom is het van belang dat de aangeboden activiteiten op verschillende niveaus uit te voeren zijn. Dit zodat kinderen naar eigen kunnen, kunnen participeren in de activiteit. Let bij de uitvoering van activiteiten altijd goed op of de (individuele) kinderen niet over- of ondervraagd of uitgedaagd worden. Indien er sprake is van over- of onder bevraging dient de opdracht te worden aangepast zodat deze voor de (individuele) kinderen uitdagend maar haalbaar is. Het behalen van successen is namelijk belangrijk voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en eigenwaarde.

1.4.11.2 Jongens en meisjes

Tegenwoordig wordt er veel (negatief) gesproken over de feminisering van het onderwijs en de kinderopvang in Nederland. Hiermee wordt bedoeld dat er tegenwoordig veel meer vrouwen dan mannen voor de klas staan of in de kinderopvang werken wat resulteert in het sneller afkeuren van jong-mannelijk-gedrag. Spottend wordt wel eens gezegd: 'de ideale jongen is tegenwoordig een meisje'. Deze afkeuren van het jong-mannelijk-gedrag uit zich, volgens sommigen, in minder school succes voor jongens.

Vanaf ongeveer 2 jaar oud beginnen kinderen sekse typisch gedrag te vertonen. Hierbij is het van belang dat gastouder ruimte geeft aan kinderen: jongens mogen jongens zijn en meisjes mogen

meisjes zijn. Onderstaand worden enkele verschillen in voorkeuren aangegeven zoals beschreven door Verhulst (2005).

Jongens

- Voorkeur voor harde materialen
- Voorkeur voor grof motorische activiteiten
- Voorkeur voor groepsactiviteiten

Meisjes

- Voorkeur voor zachte materialen
- Voorkeur voor verzorgende activiteiten
- Voorkeur voor samenspel in kleine groepjes (tweetallen)

Jongens en meisjes verschillen vaak in hun manier van leren. Jongens leren meer vanuit ruimtelijk en visuele oriëntatie, zij moeten dingen voor hun zien. Meisjes zijn vertaler ingesteld, zij leren met behulp van mondelinge uitleg.

Deze voorkeuren zijn natuurlijk grotendeels individueel bepaald. Wel kan de gastouder rekening houden met deze voorkeuren middels het aanbieden van verschillende materialen en werkvormen.

1.4.11.3 Kinderen met (tijdelijke) beperkingen

In overleg met ouders (en indien nodig de behandelend arts) worden er afspraken gemaakt over de activiteiten en het fysiek kunnen van het kind. Hierbij staat het fysiek en mentaal welbevinden van het kind centraal. Tevens moet er goed gekeken worden naar de haalbaarheid van de eventueel benodigde aanpassingen voor de taak uitvoering van de gastouder en het effect op de andere kinderen.

1.4.11.4 Culturele verschillen

Indien ouders op culturele basis de overdracht van specifieke gewoonten, normen en waarden belangrijk achten voor het kind kunnen ouders hier afspraken over maken met de oprichters en gastouder. Hierbij moet er goed gekeken worden naar de haalbaarheid van de eventueel gewenste aanpassingen voor de taak uitvoering van de gastouder en de invloed van de aanpassingen op de eventueel andere aanwezige kinderen.

1.4.12 Begeleiden van interacties en positieve relaties tussen kinderen

Wanneer kinderen samen komen, kunnen zij verschillend gedrag vertonen. Dit is afhankelijk van hoeveel kinderen er samenkomen, de leeftijd van de kinderen, hoe goed de kinderen elkaar kennen en de voorgeschiedenis van de kinderen. Binnen MIAvoorgezinnen vinden wij het belangrijk dat de gastouder positieve interacties stimuleren en belonen met complimenten. Onder positieve interacties verstaan wij, interacties die gekenmerkt zijn door:

- vriendelijk en aardig gedrag en taalgebruik
- bijdragen aan het behalen van het (gezamenlijke) doel

- wisselende beurtverdeling en geduld

Tips om positieve interacties te bevorderen:

- Schep mogelijkheden voor interacties tussen kinderen (samenwerken, samen delen)
- Heb oog voor positieve interacties tussen kinderen en complimenteer de kinderen hiervoor
- Laat zien hoe je op een positieve manier met elkaar om kan gaan (voorbeeld gedrag)

1.4.13 Waarborgen emotionele veiligheid

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich veilig voelen en de ruimte ervaren om eigen emoties te kunnen uiten. Voor gastouders ligt er een belangrijke taak om de emoties onvoorwaardelijk te accepteren en tegelijkertijd het te kind helpen om emoties op een acceptabele wijze te uiten.

Elke emotie die een kind ervaart en uit dient serieus genomen te worden vanuit het idee dat er geen foute of slechte emoties bestaan. Wel is het mogelijk dat kinderen op een ongewenste manier uiting geven aan hun emoties. Hier ligt een belangrijke taak voor gastouders. Gastouders kunnen kinderen begeleiden om, op acceptabele manier, uiting te geven aan hun emoties. Hierbij is de emotie per definitie 'ok', alleen de manier waarop de emotie geuit wordt, kan als 'niet ok' worden gezien. Bij het bespreken van emoties is het belangrijk dat er aangegeven wordt dat:

1. Jij het kind in zijn/haar emotie erkent
(‘ik zie dat je blij/boos/verdrietig/enz bent’)
2. aangeeft dat het ‘ok’ is dat het kind zich zo voelt
(het is niet erg dat je blij/boos/verdrietig/enz bent’)
3. je in geval van ongewenste uiting van emotie bespreekt hoe je wel acceptabel uiting kan geven, zorg dat het kind eerst weer rustig is
(als je blij/boos/verdrietig/enz bent dan kan je...’)

Bijvoorbeeld

Kind is boos en trekt daarom het speelgoed kapot.

Emotie	Boos zijn, is ‘ok’
Uiting	Kapot maken van materiaal is ‘niet ok’
Actie	(leeftijdsafhankelijk): Vertel dat je ziet dat hij/zij boos is en dat dit niet erg is. Bespreek wanneer kind weer rustig is een andere, gewenste, manier van uiten (bijvoorbeeld naar jou toekomen, even op de ‘boosstoel’ rustig worden of iets anders.)

1.5 Wettelijke eisen gastouderopvang

Onderstaande paragrafen geven de wettelijke voorschriften weer voor gastouderopvang Nederland (zoals beschreven door rijksoverheid, op <http://www.rijksoverheid.nl>).

1.5.1 locatie voorschriften

- U mag op meerdere locaties kinderen opvangen.
- Als u opvang aanbiedt in het huis van een van de vraagouders, mag u daar kinderen opvangen van verschillende ouders.
- Op het woonadres van een vraagouder kunnen meerdere gastouders werken. Bijvoorbeeld als 2 gastouders ieder een deel van de week de opvang verzorgen. Een gastouder mag niet werken op het woonadres van een andere gastouder.
- Als u een kortdurende ziekte heeft, zoals een griepje, mag u zich laten vervangen door een andere gekwalificeerde gastouder. Dit kan op de locatie waar u werkt. Als u langer uit de roulatie bent, moet de opvang worden verplaatst naar de locatie waar de vervangende gastouder geregistreerd staat. Dit betekent dat de kinderen tijdelijk op een ander adres zullen worden opgevangen.

Overige vereisten aan de locatie gastouderopvang:

- Als u kinderen tot 1,5 jaar opvangt, moet u een aparte slaapruiimte hebben voor deze kinderen.
- Er zijn binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden.
- U kunt geen gastouder zijn als u op hetzelfde adres woont als de ouder van het kind dat u wilt opvangen, dus bijvoorbeeld wanneer u au pair bent.
- Als u 4 of meer kinderen tegelijk opvangt, heeft u een achterwacht die telefonisch bereikbaar moet zijn en bij calamiteiten binnen 15 minuten aanwezig kan zijn.
- De woning is altijd volledig rookvrij en er zijn voldoende goed functionerende rookmelders.
- De slaapruiimte is afgestemd op het aantal op te vangen kinderen.

1.5.2 Vereisten aan gastouder en betalingen

Vraagouders mogen u niet rechtstreeks betalen. Betalingen tussen ouders en gastouders lopen via het gastouderbureau. De belastingdienst of de GGD kan dit controleren.

Overige bepalingen

- Als u jonger bent dan 18 jaar mag u geen gastouder zijn.
- Tijdens het werk spreekt u Nederlandse, Fries of een andere Nederlandse spreektaal. Als de opgevangen kinderen tijdelijk in Nederland wonen (bijvoorbeeld expats), mag u een andere taal spreken.
- U moet voordat u start met uw werkzaamheden als gastouder een Verklaring Omtrent Het Gedrag (VOG) overhandigen aan het gastouderbureau. De VOG mag op dat moment niet

ouder zijn dan 2 maanden. Vanaf 1 juli 2012 moeten ook alle vrijwilligers en stagiaires in het bezit zijn van een VOG. Ook stagiaires die korter dan 3 maanden worden ingezet.

- Als u thuis kinderen opvangt, moeten uw huisgenoten van 18 jaar of ouder ook een VOG hebben.
- Als u kinderen opvangt op het adres van de vraagouder, hoeft alleen u als gastouder een VOG te hebben.
- Als 1 of meer van uw eigen kinderen onder toezicht staan, kunt u geen gastouder zijn.
- De houder (ondernemer) kan geen gastouder zijn bij het eigen gastouderbureau of als ouder gebruik maken van de diensten van het bureau. Wel kan hij bemiddelingswerker zijn.

1.5.3 Gastouder en regeling dienstverlening aan huis

Sommige gastouder gebruiken de Regeling Dienstverlening aan huis om te werken als gastouder. Als de vraagouder recht wilt hebben op kinderopvangtoeslag, dan moet u als gastouder voldoen aan alle voorwaarden van de Regeling Dienstverlening aan huis en ook aan de eigen in de Wet op de kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

Als u maximaal 3 dagen per week werkt als gastouder, kunt u onder de regeling dienstverlening aan huis vallen. Dit hangt af van het soort contract dat u afsluit met de vraagouder(s).

Als u niet onder de Regeling Dienstverlening aan huis valt, is het mogelijk dat u als gastouder minder verdient dan het minimumloon. Dit kan als er geen sprake is van een gezagsverhouding tussen u en de vraagouder. Een gezagsverhouding houdt in dat een werkgever aangeeft welk werk u als werknemer moet doen. Ook is dit afhankelijk van het soort contract dat u afsluit. De Belastingdienst bepaalt in individuele gevallen of er sprake is van een dienstbetrekking.

1.5.4 Maximum aantal kinderen bij gastouder

Hoeveel kinderen u als gastouder op uw eigen woonadres mag opvangen, hangt af van de leeftijd van de kinderen en de grootte van de beschikbare ruimte:

- U mag maximaal 6 kinderen van 0 tot 13 jaar opvangen. Daarbij tellen u eigen kinderen tot 10 jaar mee.
- U mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief uw eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0-1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief uw eigen kinderen van deze leeftijd.
- MIAvoorgezinnen bepaald uiteindelijk hoeveel kinderen er opgevangen mogen worden, aan de hand van de beschikbare ruimte en locatie van de woning.
- De fysieke gesteldheid van de gastouder wordt meegenomen bij de indicatie van het aantal op te vangen kinderen.

1.5.5 De GGD controleert

DE GGD controleert jaarlijks gastouderbureaus. Dit gebeurt meestal onaangekondigd. Ook controleert de GGD steekproefsgewijs een deel van de gastouders.

Eerst controleert de GGD of gastouders een VOG, diploma/certificaat en EHBO hebben. Vervolgens is er elk jaar een controle van de eisen die gelden voor accommodatie en inrichting van de opvang, pedagogische kwaliteit, het aantal kinderen en de veiligheid en gezondheid. Werkt u ook bij 1 of meerdere vraagouder, dan controleert de GGD steekproefsgewijs bij 1 of meer adressen van de vraagouders.

Ook houdt de GGD een inspectieonderzoek als er signalen zijn dat de opvang niet in orde zou zijn.

1.5.6 Kinderopvangtoeslag

Met vragen over de gevolgen die gastouder zijn heeft voor uw belastingaangifte of voor de belasting die u betaalt kunt u bij de Belastingdienst terecht. Zie ook www.belastingdienst.nl voor meer informatie over de eisen, wetten en regels gastouderopvang.

1.5.7 Artikel 17 Kinderopvangwet

Artikel 17. Veiligheid en gezondheid (www.wetten.nl)

- **1.** De houder van een peuterspeelzaal inventariseert jaarlijks de veiligheids- en gezondheidsrisico's in de desbetreffende peuterspeelzaal. Deze inventarisatie bevat in ieder geval:
 - **a.** een beschrijving van de veiligheids- en gezondheidsrisico's die het peuterspeelzaalwerk in alle voor kinderen toegankelijke ruimtes in een peuterspeelzaal, daaronder mede begrepen de buitenspeelruimte, met zich brengt;
 - **b.** een plan van aanpak, waarin is aangegeven welke maatregelen en binnen welke termijn deze maatregelen zijn respectievelijk worden genomen in verband de in onderdeel a bedoelde risico's en de samenhang daartussen.
- **2.** Bij ministeriële regeling kunnen in elk geval nadere regels worden gesteld met betrekking tot:
 - **a.** de elementen die de inventarisatie, bedoeld in het eerste lid, minimaal bevat;
 - **b.** de wijze waarop de houder van een peuterspeelzaal de inventarisatie openbaar maakt.

Hoewel er in dit artikel gesproken wordt over peuterspeelzalen is dit artikel ook van kracht op de gastouderopvang.

1.5.8 Risico inventarisatie

Voor het opmaken van een risico inventarisatie maken wij gebruik van ons document risico inventarisatie. Voor meer informatie: www.risico-monitor.nl. Tijdens het uitvoeren van de risico-inventarisatie wordt er ook aandacht besteed aan de afspraken die vraagouder en gastouder maken.

1.5.9 Opleidingen gastouders

Getuigschriften van verschillende opleidingen voldoen om te mogen werken als gastouder. Kijk op www.miavoorgezinnen.nl voor een actuele lijst.

Hoofdstuk 2. Pedagogische doelen

Onderstaan de paragrafen beschrijven de pedagogische doelen die MIAvoorgezinnen nastreeft voor de organisatie, de gastouders, voor de kinderen en de ouders van de kinderen.

2.1 Pedagogische doelen voor organisatie

De pedagogische doelen voor de organisatie bestaan uit onderzoekselementen en praktijkelementen.

Praktijkelementen

- Bieden van kwalitatief hoogwaardige kinderopvang
- Bieden van opvoedingsondersteuning aan ouders
- Bieden van systematische ondersteuning op het pedagogisch handelen van gastouders en oppassers
- Bieden van een stimulerende en veilige omgeving aan kinderen om tot leren en ontwikkelen te komen

Onderzoekselementen

- Informatie verzamelen m.b.t. werkzame en niet-werkzame factoren in de kinderopvang
- Informatie verzamelen m.b.t. opvoedkundige en opvang technische behoefte van ouders
- Informatie verzamelen m.b.t. geleverde kwaliteit binnen MIAvoorgezinnen

2.2 Pedagogische doelen voor gastouders

Als de 4 basisdoelen van gastouder hanteren wij:

- Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid.
- Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen.
- Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen.
- Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

Pedagogische doelen die wij stellen voor gastouders:

- Bieden van een praktisch pedagogisch kader en houvast middels het pedagogisch beleid
- Bieden van training en begeleiding op het pedagogisch handelen
- Ontwikkelen van een bepaalde expertise binnen het pedagogisch handelen

In onderstaande paragrafen een korte uitwerking op de basisdoelen.

2.2.1 Het bieden van fysieke en emotionele veiligheid.

Voor een optimale ontwikkeling is het van belang dat een kind zich fysiek en emotioneel veilig voelt. Wanneer dit niet het geval is, kan het voorkomen dat:

- Een kind trekt zich terug
- Durft niet te ontdekken

- Gaat geen nieuwe contacten aan

Handvatten voor de gastouder:

- Goed luisteren en kijken naar de kinderen
- Herkennen wat een kind leuk vindt
- Een bedreigende of lastige situatie met een grapje oplossen
- Twijfelend of onzeker kind steun geven zodat het nieuwe dingen durft te ondernemen
- Aanvoelen wat de stemming op de groep is
- Onveilige situaties voor een kind vermijden: pesten, buitensluiten, negatieve groepsfeer
- Samenwerking tussen ouders en gastouder

Fysieke veiligheid

De gastouder zorgt voor een fysieke veiligheid door:

- De speelruimtes, zowel binnen als buiten, en speelmaterialen zijn schoon en veilig.
- Er is voldoende gezonde voeding
- Er wordt voldoende beweging aangeboden
- Er zijn afspraken met betrekking tot hygiëne en op het voorkomen van onverantwoorde risico's
- Toezicht te houden gedurende het buitenspelen op straat, tijdens spelsituaties en contact met elkaar.
- De gastouder weet hoe te handelen bij kleine ongevallen of ziekte van een kind.

Emotionele veiligheid

In een emotioneel veilige omgeving durft een kind zichzelf, andere mensen en nieuwe dingen te ontdekken. De gastouder waarborgt de emotionele veiligheid door:

- Het kind op zijn/haar gemak te laten voelen bij de gastouder en met de andere kinderen
- Zich gewaardeerd en geaccepteerd te worden om 'zichzelf'

2.2.2 Het bevorderen van persoonlijke competentie van kinderen.

Hier gaat het zowel om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen als hun talenten.

Bijvoorbeeld;

- Steeds meer zelfstandig kunnen zijn
- Zelfvertrouwen ontwikkelen
- Tegen een stootje kunnen
- Een eigen identiteit ontwikkelen
- Steeds beter weten wat een kind wel en niet goed kan

Talentontwikkeling kan op verschillende gebieden plaatsvinden:

- Intellectueel
- Lichamelijk
- Creatief

Bevorderen van de persoonlijke competentie

- Goed in de gaten houden wat een kind nodig heeft voor hun ontwikkeling en dit aanbieden
- Spelverrijking, vrijlaten bij het spelen en sturing afwisselen
- Oog hebben voor interesses en behoeften van elk individueel kind en hierop inspelen
- Het groepsproces zo organiseren dat iedereen aan bod komt
- Stimulans bieden op verschillende gebieden
- Speelruimten aan bieden waar kinderen zelfstandig kunnen spelen en divers speelmateriaal
- Kinderen de vrijheid en mogelijkheid bieden zelf activiteiten te kiezen

2.2.3 Het bevorderen van de sociale competentie van kinderen.

Sociale competentie gaat over allerlei contacten over verschillende sociale situaties. Kinderen maken hierin hun eigen keuzes met wie zij willen spelen of omgaan. Daarnaast gaan kinderen op zoek naar grenzen en proberen deze uit. De functie van de gastouder is hierin een begeleidende rol te spelen.

- Leg bij het spelen van een spel de regels uit, en grijp in als een ruzie of pestgedrag uit de hand loopt. Begeleid een kind dat zelf niet in staat is met andere kinderen te spelen
- Wees bewust van het rolmodel dat je voor kinderen bent. Kinderen kijken naar je op en gebruiken jouw manier van spreken al voorbeeld.
- Vrijheid bieden om te experimenteren met grenzen, maar ook helder aangeven wat sociaal wel en niet acceptabel is.

2.2.4 Socialisatie door overdracht van waarden en normen.

Door het overbrengen van normen en waarden leert het kind wat wel en niet is toegestaan en hoe hij/zij zich dient te gedragen in de huidige samenleving.

De gastouder draagt normen en waarden over op het kind door:

- Je geeft bij ongewenst gedrag grenzen aan en goed gedrag wordt geprezen
- Je leeft regels na en toont respect naar het kind, andere mensen, dieren en natuur
- Je hebt een open houding naar het kind toe

2.3 Pedagogische doelen voor kinderen

Pedagogische doelen voor de kinderen:

1. Bieden van emotionele veiligheid
2. Zelfstandigheid
3. Mondigheid
4. Samenwerken
5. Verantwoordelijkheid
6. Individuele ontwikkeling
7. Normen en waarden overdracht

De pedagogische doelen voor kinderen zijn verder uitgewerkt in een aantal specifieke pedagogische competenties (Singer & Kleerekoper, 2009).

Pedagogische competenties voor kinderen	
Eigen maken van normen en waarden.	
Sociale competenties	Hulp vragen en ontvangen Gevoel van verbondenheid met familie en groep Andere aanvoelen en rekeninghouden met andermans gevoelens Imiteren Samenspelen Initiatief nemen, volgen, leidingnemen en leiding accepteren Bijdragen aan het geheel en helpen Zorg voor de natuur
Emotionele competenties	Hulp vragen en ontvangen Vertrouwen in pedagogisch medewerkers Bewustwording van zichzelf Vertrouwen op eigen kracht en vermogen Bewustwording van identiteit, sekse, leeftijd en persoonlijke kenmerken Positieve levenshouding
Motorische competenties	Grof motorische vaardigheden Evenwicht bewaren Fijn motorische vaardigheden Bewegen op muziek en ritmische vaardigheden Plezier in bewegen en gevaar onderkennen Plezier in zintuigelijke ervaringen Bouwen en uitvinden
Cognitieve competenties	Begrijpen en benoemen van emoties en bedoelingen bij verzorgen en samenspelen Gebruiken van zintuigen bij het verkennen van de wereld Kennen van woorden voor planten, dieren, seizoenen, dingen en het weer Zoeken naar verbanden tussen gebeurtenissen (logisch denken) Ordenen, meten, tellen, verzamelen van dingen en materialen Geconcentreerd (alleen) spelen en vasthouden aan een plan (doorzettingsvermogen)
Communicatieve competenties	Praten met woorden en eenvoudige zinnen Non-verbale communicatie begrijpen en gebruiken Beurt geven en nemen Gemotiveerd zijn om anderen te begrijpen en om zichzelf begrijpelijk te maken Luisteren naar een verhaal Vertellen wat hij/zij voelt, wil of heeft meegemaakt Kijken naar en begrijpen van plaatjes en foto's Begrijpen van de betekenis van geschreven taal
Morele competenties	Emoties op een acceptabele manier uiten Besef dat eigen handelen iets teweeg kan brengen Verantwoordelijkheid en schuldbesef tonen Gehoorzamen en goede manieren laten zien Voor zichzelf op komen Morele gevoelens uiten als trots, schuld en schaamte Respect hebben voor diversiteit
Expressieve competenties	Dansen en bewegen Zingen en muziek maken Tekenen, verve en knutselen Bouwen en constructie van klein en groot materiaal Gevoel voor schoonheid

Hoofdstuk 3. Pedagogisch handelen

Onderstaande paragrafen beschrijven aan welke eisen het pedagogisch handelen binnen MIAvoorgezinnen moet voldoen, op welke wijze hierop gemonitord wordt en hoe de training en begeleiding van gastouder is geregeld.

3.1 Basis vaardigheden pedagogisch handelen

Alle gastouders worden 2x per jaar beoordeelt op hun pedagogische vaardigheden. De vaardigheden waarop gastouder worden beoordeelt (afhankelijk van leeftijd kinderen):

- Actieve houding
- Hanteren van gedragsregels
- Communicatie met het kind
- Sensitieve responsiviteit
- Respect voor autonomie
- Grenzenstellen
- Praten en uitleggen
- Ontwikkelingsstimulering
- Begeleiden van interacties tussen kinderen
- Communicatie met de ouders

Naast deze basisvaardigheden kunnen gastouders begeleiding vragen bij een specifiek leerdoel.

Om deze competenties in de praktijk te brengen, te onderhouden en verbeteren is het van belang dat de gastouder een beroepshouding heeft waarvan de volgende punten centraal staan:

1. Je werkt zelfstandig
2. Je hebt collega's maar wel op afstand
3. Je stelt je actief lerend op
4. Je gaat een professionele relatie aan met ouders.

3.2 Monitoring pedagogische kwaliteit

Onderstaande paragrafen beschrijven hoe de pedagogische kwaliteit binnen MIAvoorgezinnen gemonitord wordt.

3.3.1 Toezicht

De toezicht op het pedagogische kwaliteit binnen MIAvoorgezinnen vindt plaats middels:

- Maandelijks overleg tussen MIAvoorgezinnen en gastouders op basis van input vanuit de gastouders en ouders.
- Resultaat uit de halfjaarlijkse evaluatie onder ouders en gastouders.
- Zie onderstaande paragraaf 'training en begeleiding'.

3.3.2 Verantwoordelijkheid

Het is de verantwoordelijkheid van de gastouder om op de hoogte te zijn van het pedagogisch beleid. Bij wijzigingen in het pedagogisch beleid zullen de oprichters de gastouder op de hoogte stellen. MIAvoorgezinnen is verantwoordelijk voor het bieden van begeleiding aan gastouders en het uitvoeren en uitwerken van halfjaarlijkse evaluaties.

3.3 Training en begeleiding

Training en begeleiding op het pedagogisch gebied voor gastouder kent een vast programma en een vrijwillig programma.

Wat doet MIAvoorgezinnen?

MIAvoorgezinnen vindt de begeleiding van haar gastouders erg belangrijk en cruciaal voor kwalitatief goede kinderopvang. Wij bieden begeleiding in zowel de digitale als persoonlijke (face-to-face)vorm. Gastouders kunnen bij ons terecht voor pedagogische vragen, maar ook met vragen die betrekking hebben op het gezin waar zij werkzaam voor zijn. Daarnaast zijn er per jaar 16 verplichte begeleidingsuren, uitgewerkt in onderstaande tabel.

Via welke weg zijn wij bereikbaar?

- Telefonisch
- E-mail
- Sms
- Facebook
- Whatsapp
- Telegram
- Facetime
- Skype

Hoe vullen wij de begeleiding in

Onderstaand is weergegeven hoe wij de 16 verplichte begeleidingsuren per jaar invullen geven:

Vorm van begeleiding	Wie	Waar	Aantal keren per jaar
Observatie en voortgangsgesprek	MIA, gastouder	Op locatie	Eerste keer na 3 maanden, daarna elke 6 maanden
Evaluatiegesprek	MIA, gastouder, vraagouder	MIAvoorgezinnen of op locatie	2 keer per jaar
Workshops	MIA, gastouder	Amsterdam en omstreken	1 keer verplichte aanwezigheid bij workshops aangeboden door MIAvoorgezinnen.

			Minimaal 2 per jaar bijwonen.
Maandelijks via telefoon/e-mail voortgang bespreken	MIA, gastouder	Vanuit huis	Elke maand 20 minuten
Activiteiten themaboekje	Gastouder	Op locatie	Elke maand 20 minuten
Extra begeleiding	MIA, gastouder	Afhankelijk van de vraag	Afhankelijk van de vraag
Totaal			16 uur

Uitwerking begeleiding

Bemiddelingsgesprek:

Gastouders gaan nooit zelf op gesprek bij ouders en ouders gaan nooit zelf op gesprek bij een gastouder; er is altijd een medewerker van MIAvoorgezinnen bij aanwezig. Het kennismakingsgesprek vindt altijd plaats op de voorgenomen voorziening van de gastouderopvang. Na de kennismaking tussen beide partijen zal het gesprek los van elkaar geëvalueerd worden door MIAvoorgezinnen en besloten worden of er een match is.

Voorafgaand aan het bemiddelingsgesprek vindt er een intakegesprek plaats tussen MIAvoorgezinnen en de gastouder. Indien de gastouder in eigen huis opvang gaat bieden vindt het intakegesprek bij de gastouder thuis plaats. Indien de gastouder opvang gaat bieden bij de vraagouder thuis, dan vindt dit intakegesprek plaats bij MIAvoorgezinnen.

Observatie + inspectie

Na de start van de gastouder komt een medewerker van MIAvoorgezinnen na drie maanden langs om een observatie uit te voeren. Het tijdstip van de observatie wordt in overleg met de gastouder bepaald. Na de eerste observatie zal er elke zes maanden een observatie plaatsvinden. Tevens wordt er tijdens de observatie bekeken of de gastouderopvang nog steeds voldoet aan de eisen of dat er aanpassingen moeten worden gedaan.

Voortgangsgesprek

Twee keer per jaar vindt er een voortgangsgesprek plaats tussen de gastouder en een medewerker van MIAvoorgezinnen. Gedurende het voortgangsgesprek wordt in ieder geval besproken:

- Hoe gaan de werkzaamheden tot dan toe?
- Contact met de ouders
- Observatie
- Leerdoelen
- Gastouder toont aan hoe hij/zij via het pedagogisch beleid werkt
- Bijzonderheden

Workshops

De gastouder is verplicht minimaal twee keer per jaar een workshop bij te wonen, waarvan minimaal

één keer bij MIAvoorgezinnen. Data worden tijdig bij gastouders vermeld en de gastouder dient aan te geven of hij/zij wel of niet aanwezig zal zijn. In de workshop georganiseerd door MIAvoorgezinnen zal in ieder geval behandeld worden:

- Actuele zaken met betrekking tot kinderopvang/gastouderopvang/pedagogiek
- Een onderwerp uit het pedagogisch beleid wordt behandeld

Maandelijks via telefoon/e-mail voortgang bespreken

MIAvoorgezinnen zal maandelijks contact opnemen met de gastouder om de voortgang te bespreken.

- Welke activiteiten zijn er ondernomen?
- Hoe verloopt het contact met de ouders?
- Kan MIAvoorgezinnen nog iets voor de gastouder kan betekenen?

Extra begeleiding

Indien gastouder aangeeft extra begeleiding te wensen neemt hij/zij contact op met MIAvoorgezinnen. Gastouder bespreekt het probleem met een medewerker van MIAvoorgezinnen waarna er een plan wordt opgesteld.

3.4 Samenwerken met ouders

Als gastouder is het belangrijk samen te werken met de ouders van een kind. Goede communicatie is hierbij erg belangrijk.

1. Zorg dat je jouw manier van werken goed met ouders doorspreekt en vraag bij het kennismakingsgesprek ook naar wensen van de ouders. Kijk in hoeverre jullie hierin op één lijn zitten. Bespreek knelpunten die al naar voren komen en probeer hier een oplossing voor te vinden gedurende de kennismaking.
2. Toon interesse in de ouders, maar wordt niet te persoonlijk. Tast dit ook af bij de ouder of hij/zij dit op prijs stelt. Een groot deel zou het wel fijn vinden als je interesse toont, maar er zal ook een percentage zijn dat dit liever niet heeft.
3. Toon interesse in het kind. Zijn er in het weekend leuke dingen gebeurd of misschien minder leuke dingen. Zorg dat je hiervan op de hoogte bent, zodat je hier goed op kan inspelen.

Openheid, eerlijkheid en wederzijds vertrouwen zijn de bouwstenen voor een goede samenwerking.

3.4.1 Wat gebeurt er tijdens de opvang

Wees ten alle tijden eerlijk in wat er gedurende de opvang gebeurt. Het is nooit leuk om te vertellen dat een kind een ongelukje heeft gehad, maar dat is wel de kern van wederzijds vertrouwen. Stel je open naar ouders toe en leg uit hoe het gebeurd is. Vul na een ongelukje altijd het formulier ongevallen in, deze bevindt zich in de documentenmap. De gastouder draagt er zorg voor dat dit formulier uiterlijk een week na het ongelukje bij MIAvoorgezinnen komt.

3.4.2 Eigen ideeën, normen en waarden

Leg uit hoe je in een bepaalde situatie gehandeld hebt en laat ouders hierop reageren. Je kunt ook zelf vragen hoe een ouder dit gedaan zou hebben. Openheid is erg belangrijk.

3.4.3 Zakelijke kant van de opvang

Zorg dat je afspraken goed noteert en deze samen met de ouder(s) doorneemt. Hoe laat dien je aanwezig te zijn of worden kinderen gebracht? Hoe laat komen de ouders thuis of worden de kinderen opgehaald? Rondt de tijden af op een kwartier of half uur. Het lijken kleine puntjes, maar dit kunnen grote irritaties veroorzaken. Dit is te voorkomen door alle afspraken goed op papier te zetten en beide partijen zich hieraan houden. De afspraken die jullie maken worden bewaard in de documentenmap.

3.4.4 Het kennismakingsgesprek

MIAvoorgezinnen maakt een match die zij denkt dat overeenkomt, echter bepalen uiteindelijk gastouder en ouder zelf of zij doorgaan met de opvang. Bespreek daarom gedurende het kennismakingsgesprek de belangrijke zaken goed door.

1. Vertel wat jij belangrijk vindt bij het opvoeden en hoe de dagindeling eruit ziet.
2. Welke regels hanteer jij en zijn er meer opvangkinderen of andere huisgenoten aanwezig tijdens de opvangdagen.
3. Geef aan dat jij jezelf als medeopvoeder ziet en dat goede communicatie tussen jou en de ouders essentieel is. Leg ook uit hoe je de communicatie onderhoudt.
4. Bespreek ook de zakelijke kant van de opvang, zoals: opvangtijden en wat te doen bij afwijkingen daarvan, vakanties van gastouder en ouder, afspraken bij ziekte van gastouder, ouders of kind, kosten van luiers enz.
5. Vertel niet alleen over de opvang die jij biedt, maar vraag ook informatie van ouders. Wat zijn hun wensen, normen en waarden, opvoedingsidealen enz.

Het is belangrijk om gedurende het kennismakingsgesprek al duidelijkheid te krijgen over bovenstaande om een goede match te realiseren.

3.4.5 Evaluatiegesprekken

Wanneer gastouder en vraagouder de behoefte hebben om tussentijds te evalueren is het belangrijk te documenteren wat er besproken en afgesproken is. De gastouder verwerkt het verslag en draagt er zorg voor dat er een kopie in de documentenmap komt en een kopie bij MIAvoorgezinnen.

3.4.6 Inrichting van de woning

- Maak duidelijk welke ruimten wel en niet toegankelijk zijn voor de kinderen. Sluit ruimtes die privé zijn af door bijvoorbeeld een hekje of slot. Bespreek met de oudere kinderen in welke ruimten zij wel of niet mogen komen. !Belangrijk! Ruimtes waar kinderen zijn mogen nooit afgesloten worden met een slot. Denk hierbij aan een traphekje of een de deurklink omhoog zetten.
- Zorg ervoor dat er voldoende speelplekken zijn voor de kinderen en voldoende variërend speelmateriaal.

- Let bij het kiezen van een verschoonplek op het overzicht dat je kunt houden op de andere kinderen.

3.5 Samenwerking met vrijwilliger/oppas/stagiaire

Indien de gastouder tijdens haar opvang ondersteund wordt door een vrijwilliger, stagiaire of oppas worden de taken en verantwoordelijkheden verdeelt. Op de opvanglocatie wordt in de documentenmap een aanvullende overeenkomst toegevoegd waarin de specifieke afspraken voor de opvanglocatie te lezen zijn. Onderstaand een beschrijving van de basis verdeling taken en verantwoordelijkheden.

1. De gastouder is leidinggevende over de oppas, stagiaire of vrijwilliger.
2. De gastouder is eind verantwoordelijke over de samenwerking en het pedagogisch handelen op de opvang locatie.
3. Indien de stagiaire, vrijwilliger of oppas taken of afspraken anders vormgeeft dan schriftelijk overeengekomen in het locatie afspraken document, dan valt haar handelen niet meer onder de verantwoordelijkheid van de gastouder, de persoon is hier dan zelf verantwoordelijk voor.

Hoofdstuk 4. Dagbesteding

Voor kinderen is belangrijk om ritme en structuur te hebben. Wanneer je bij de vraagouder thuis opvang biedt kun je overleggen met ouders welk ritme zij hanteren en deze overnemen van de ouders.

4.1 Dagriften

Wanneer de gastouder opvang biedt vanuit de eigen woonsituatie is het belangrijk ritme en structuur in te voeren. Onderstaande dagritme kan als leidraad genomen worden.

Voorbeeld dagritme 0-4 jaar
Dagritme
7.45-9.15 Inloop
9.15-9.45 Fruithapje
9.45-10.00 Verschon
10.00-11.45 Jongste kinderen naar bed, oudste kinderen maandthema & vrijspelen
11.45-12.15 Brood eten
12.15-12.30 Verschon
12.30-14.15 Oudste kinderen naar bed, jongste kinderen naar thema & vrijspelen
14.15-14.45 cracker eten
14.45-15.00 Verschon
15.00-16.15 Jongste kinderen naar bed, oudste kinderen activiteit & vrijspelen
16.15-16.30 Soepstengel eten
16.30-18.30 Uitloop
17.00-17.15 Verschon

Voorbeeld dagritme 4-13 jaar naschoolse opvang
Dagritme
15.00 kinderen ophalen uit school of inloop van kinderen die zelfstandig komen
15.30 fruit eten + cracker
16.00 huiswerk maken & activiteit & vrij spelen
17.30 soepstengel eten
16.30-18.30 uitloop

4.2 Activiteiten

Ter inspiratie hebben wij in onderstaande paragrafen activiteiten uitgewerkt. Gastouders kunnen zelf bepalen welke activiteiten zij willen doen. Wel stellen wij dat gastouders in ieder geval 2 activiteiten per dag moeten doen. Per activiteit wordt beschreven welke invullingen deze kan hebben. Tevens ontvangen gastouders elke maand een themaboek waaruit zij activiteiten dienen te ondernemen.

4.2.1 Muziek & beweging

Onderstaande tabel geeft aan welke werkvormen en inhoudelijke doelen er bij Muziek & Beweging activiteiten gebruikt worden.

Muziek & Beweging	
Werkvormen	Bewegen op muziek Zelf muziek maken Kringspelletje met geluiden Bewegingspelletje Luisteropdracht Geluiden-herken-spel
Inhoudelijke doelen	Werken aan grove motoriek Werken aan fijne motoriek Ervaren van plezier en vreugde Begrijpen van verschillen in geluid (hard/zacht, snel/langzaam, veel/weinig)

4.2.2 Taal & Letters

Onderstaande tabel geeft aan welke werkvormen en inhoudelijke doelen er bij Taal & Letter activiteiten gebruikt worden.

Taal & Letters	
Werkvormen	Voorlezen Woordspelletje Letterspelletje Praatplaten bespreken Taaleducatie TV/DVD
Inhoudelijke doelen	Leren wat letters zijn Woordenschat vergroten Leren om ideeën en gevoelens te verwoorden Leren omgaan met taal in sociale context

4.2.3 Tellen & cijfers

Onderstaande tabel geeft aan welke werkvormen en inhoudelijke doelen er bij Cijfers & Tellen activiteiten gebruikt worden.

Tellen & Cijfers	
Werkvormen	Telspelletje Praatplaten bespreken Telkringspelletje Zoekspelletje Cijferspelletje Cijfer- & Teleducatie TV/DVD
Inhoudelijke doelen	Leren tellen Getallen leren herkennen

4.2.4 Natuur & verzorging

Onderstaande tabel geeft aan welke werkvormen en inhoudelijke doelen er bij Natuur & Verzorging activiteiten gebruikt worden.

Natuur & Verzorging	
Werkvormen	Kijken, Voelen, ruimen dieren Kijken, voelen, ruiken planten Lichamelijke Praatplaten bespreken Fantasiespel De natuur in Buitenleren en –spelen Knutselen met seizoenmaterialen
Inhoudelijke doelen	Kijken, voelen, ruiken dieren Kijken, voelen, ruiken planten Lichamelijke verzorging: tandenpoetsen, douchen, handenwassen, toiletgang. Liefde voor natuur bijbrengen Begrijpen dat er voor natuurlijke dingen gezorgd moet worden Begrijpen dat er voor materiele dingen gezorgd moet worden Leren over de seizoenen

4.2.5 Activiteiten 4 t/m 13 jaar

MIAvoorgezinnen vindt het belangrijk dat kinderen na schooltijd de vrijheid krijgen om zelf te bepalen wat zij willen doen. Maar alleen als de verplichte taken zijn voltooid, zoals huiswerk maken of andere taken die met ouders zijn besproken. Biedt als gastouder sturing en begeleiding, maar laat kinderen zelf hun spel ontdekken.

Belangrijk!

Zorg er in alle tijden voor dat je weet waar de kinderen zijn

- Wanneer kinderen niet zelfstandig naar buiten mogen, is de gastouder buiten aanwezig en houdt toezicht
- Maak duidelijke afspraken met de kinderen bij het naar buiten gaan; wat mag wel en wat mag niet?

Begeleiden van een activiteit	
leeftijd	Wat heeft een kind nodig?
4 t/m 6 jaar	Geef het kind een veilig gevoel door in de buurt te zijn. Wanneer nodig kun je ingrijpen of helpen. Kinderen zoeken contact door regelmatig naar je te kijken, bevestig door een klein knikje dat je dit gezien hebt.

7 t/m 9 jaar	Je bent de scheidsrechter die het spel bewaakt en ingrijpt wanneer nodig. Kinderen hebben hulp en uitleg nodig, wanneer zij activiteiten voor de eerste keer ondernemen. Ook biedt de gastouder ondersteuning bij activiteiten. Bijvoorbeeld koekjes bakken: gastouder zet de spullen klaar en helpt bij afmeten enz.
10 t/m 12 jaar	Kinderen zullen vooral gebruik maken van de kennis die je hebt. Ze stellen veel vragen

4.3 Maandthema's

Gastouders ontvangen elke maand een themaboek met daarin activiteiten die de gastouder met de kinderen kan uitvoeren. Er wordt van de gastouder verwacht minimaal 20 minuten per maand aandacht te besteden aan de activiteiten en dit ook te documenteren. Dit kan door middel van foto's/logboek etc. In overleg kunnen gastouders aangeven om andere thema's te behandelen.

Themaplanning	
Maand/periode	Thema
Januari	Winter
Februari	Helden
Maart	Lente
April	Natuur
Mei	Familie
Juni	Zomer
Juli	Verzorging
Augustus	Hobby & Sport
September	Herfst
Oktober	Boeken
November	Beroepen
December	Feestdagen

4.4 Voeding

Onderstaande paragrafen beschrijven hoe er binnen MIAvoorgezinnen omgegaan wordt met voeding en de mogelijkheden hierbij. Er wordt altijd aan tafel gegeten en de gastouder eet mee. Indien ouders hier andere ideeën over hebben kan dit met de gastouder besproken worden.

4.4.1 Eten en drinken baby's

Vanuit MIAvoorgezinnen vinden wij het belangrijk dat baby's per opvangdag in ieder geval fruit of groente van de gastouder krijgen. Daarnaast worden de voedingswensen bij intake besproken met de ouders en kan hiervan afgeweken worden in overleg met ouders.

Mogelijkheden:

- Speciaal dieet is bespreekbaar
- Er wordt in overleg met ouders rekening gehouden met allergieën

4.4.2 Eten en drinken peuters

Vanuit MIAvoorgezinnen vinden wij het belangrijk dat peuters in ieder geval:

- Fruit/groente nuttigen op een dag
- Minimaal 1 broodje met hartig beleg eten tijdens de lunch
- Wanneer kinderen ook diksap drinken, dit afgewisseld wordt met water

Daarnaast wordt de voeding bij intake ook besproken met de ouders.

- Speciaal dieet is bespreekbaar
- Er wordt in overleg met ouders rekening gehouden met allergieën

4.4.3 Eten en drinken schoolgaande kinderen

Vanuit MIAvoorgezinnen vinden wij het belangrijk dat schoolgaande kinderen in ieder geval:

- Fruit/groente nuttigen op een dag
- Minimaal 1 broodje met hartig beleg eten tijdens de lunch
- Wanneer kinderen ook diksap drinken, dit afgewisseld wordt met water

Daarnaast wordt de voeding bij intake ook besproken met de ouders.

- Speciaal dieet is bespreekbaar
- Er wordt in overleg met ouders rekening gehouden met allergieën

4.4.4 Feesten en traktaties

Vooraf dienen vraagouders de traktaties te bespreken met de gastouder zodat de geschiktheid kan worden bepaald en in geval van allergieën dat er een alternatief aanwezig is voor die kinderen.

4.4.5 Speciale wensen en allergieën

Indien een kind een allergie heeft of de ouders een speciaal dieet wensen wordt dit overlegd met de gastouder. Er wordt met speciale wensen, anders dan allergieën, rekening gehouden indien dit niet ten kosten gaat van de rust voor de andere kinderen.

4.5 Verschonen en zindelijkheid

4.5.1 Verschonen

Onderstaande regels dienen in acht genomen te worden tijdens het verschonen van een kind:

1. Verschonen vindt altijd plaats in de verschoonruimte of op de commode
2. Voor en na het verschonen dient gastouder grondig de eigen handen te wassen
3. Voor elk kind is er een eigen verschoon handdoekje aanwezig die onder het kind gelegd wordt tijdens het verschonen op de commode
4. De commode wordt na elke verschoning gereinigd

4.5.2 Zindelijk worden

Volg het zindelijkheid ritueel van de ouders. Veelal volgen ouders hierbij een aantal specifieke stappen of een bepaalde werkwijze. Mocht een kind per ongeluk zijn behoefte niet op het toilet doen, wordt dan NOOIT boos maar benoem wat er gebeurt is, verschoon het kind en reinig de omgeving.

Mochten er geen eigen rituelen zijn dan kan de gastouder onderstaande stappen als leidraad gebruiken:

- Laat het kind bij verschoonen op het potje gaan
- Geef het kind, als deze zijn behoefte op het potje heeft gedaan, een sticker
- Doe vervolgens weer een luier om

Herhaal deze handeling bij elke verschoonbeurt. Als blijkt dat een kind vaak op het potje gaat en de luier in de tussentijd droog blijft, kan er begonnen worden met het uit laten van de luier. Zet het kind regelmatig op het potje om ongelukjes te voorkomen. Bij elke geslaagde poging op het potje of op het toilet krijgt het kind een sticker.

4.5.3 Toiletgang

Kinderen gaan altijd onder begeleiding naar het toilet, indien kinderen de leeftijd hebben bereikt dat ze het zelfstandig kunnen hoeft de gastouder niet meer aanwezig te zijn. Gastouder veegt indien nodig de billen van de kinderen af na de toiletgang. Het kind wordt gestimuleerd zelf de broek open en dicht te maken, door te trekken en zelf toilet papier te gebruiken. Na iedere toilet gang wassen de kinderen de handen grondig met zeep.

Hoofdstuk 5. Betrokkenen en bezetting

5.1 Rol betrokkenen in de pedagogische uitvoering

5.1.1 Oprichters

Schrijven jaarplannen, personeelsmonitor (maandelijks telefonisch/email contact met gastouders), personeelsontwikkeling, eindverantwoordelijke, schrijft pedagogisch beleid, monitoren functioneren gastouders en facilitaire dienst, aansturen van de gastouders, zet lijnen uit voor de groepen, maakt activiteiten schema's, aanspreek punt voor klachten van stagiaires over gastouder.

5.1.2 HBO-pedagoog

Schrijft individuele leerplannen voor de kinderen, begeleidt gastouders op het pedagogisch handelen.

5.1.3 Gastouders

Uitvoering van de kinderopvang, voortgangsmonitoren van de kinderen, begeleiden van stagiaires, directe dagelijkse communicatie met ouders over welzijn en ontwikkeling van het kind.

5.2 Calamiteiten/achterwacht

De gastouder is zelf verantwoordelijk om achterwacht te regelen. Indien de gastouder bij de vraagouder thuis werkt en de gastouder minder dan 4 kinderen opvangt, zal met vraagouder afgesproken worden hoe te handelen bij calamiteiten. De gastouder neem contact op met MIAvoorgezinnen indien het oproepen van een achterwacht noodzakelijk is. De oprichters kunnen eventueel ondersteunen in het regelen van de achterwacht.

Hoofdstuk 6. Ouders

Onderstaande paragrafen geven informatie over en voor ouders. Er wordt beschreven welke voorzieningen er voor ouders zijn, hoe de communicatie met de ouders verloopt, welke opties er voor ouders zijn en hoe de oudercommissie geregeld is.

6.1 Voorzieningen voor ouders

MIAvoorgezinnen biedt verschillende voorzieningen voor ouders. In onderstaande paragrafen worden deze toegelicht.

6.1.1 Opvoedsteunpunt

Bij het opvoedsteunpunt kunnen ouders terecht voor alle vragen m.b.t. de opvoeding en ontwikkeling van het kind. Schroom niet om een afspraak te maken, geen vraag is te klein of te groot om samen over na te denken. Het opvoedsteunpunt wordt verzorgd door de pedagogen Vieve Huizenga en Mariza Bosch.

6.2 Opties voor ouders

Indien u speciale of afwijkende wensen heeft kunt u deze bespreken. Wij zullen met u nagaan of het mogelijk is om de speciale wensen door te voeren. Bij deze afweging gaat het groepsbelang (rust en regelmaat) en de haalbaarheid voor de gastouders voor de individuele wens. Bespreekbare afwijkingen:

- Speciaal dieet
- Godsdienstig ritueel of gebruik
- Cultureel ritueel of gebruik

6.3 Oudercommissie (OC)

De oudercommissie (OC) is een vast onderdeel van de organisatie. Onderstaand wordt aangegeven hoe de samenstelling is en welke taken de oudercommissie heeft.

6.3.1 Samenstelling

De OC bestaat uit maximaal 5 ouders en een voorzitter / minimaal 2 ouders plus één OC-voorzitter. De ouders die deelnemen in de OC vertegenwoordigen alle ouders.

6.3.2 Aanmelding

Aanmelding voor de OC verloopt als volgt.

1. In nieuwsbrief staat aangegeven wat de aanmeldingsperiode is en hoe de procedure verloopt.
2. Ouders kunnen zich aanmelden via email: mariza@miavoorgezinnen.nl
3. Mariza plant indien nodig een bijeenkomst voor de loting
4. Mariza maakt in nieuwsbrief de nieuwe OC-leden en voorzitter bekend.

6.3.3 Aanstelling

De aanstelling is voor OC leden is 1 jaar.

- Na het jaar kunnen de leden zich opnieuw aanmelden en kunnen andere ouders zich aanmelden
- Alle ouders worden middels de nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de nieuwe verkiezingen
- Er wordt indien er meer dan 6 aanmeldingen zijn gelood voor de plaatsen

Aanstelling voor OC-voorzitter

- Eén jaar
- Wanneer de OC voor het nieuwe jaar is samengesteld mogen de OC-leden zelf stemmen wie (van de maximaal 6 leden) de voorzitter voor het nieuwe jaar wordt.

6.3.4 Taken

De oudercommissie (OC) is ingesteld om het contact tussen de directie en ouders te vergemakkelijken en van relevante inhoud te voorzien. Taken van de ouderraad:

1. Specifieke wensen en behoeften van ouders in kaart brengen en dit jaarlijks voorleggen aan directie.
2. Voorbereiden en organiseren van de jaarlijkse borrel.
3. Op eigen initiatief ouderactiviteiten voorstellen aan directie.
4. Verslagen maken van overleggen en besprekingen en deze aan directie doorsturen.
5. Gewenste taakverbreding, -verdieping of –verruiming voorleggen aan directie.

Hoofdstuk 7. Veiligheid en hygiëne

7.1 Hygiëne en gezondheid

Hygiëne is erg belangrijk binnen de gastouderopvang. Onderstaande paragrafen geven weer hoe binnen MIAvoorgezinnen wordt omgegaan met hygiëne.

7.1.1 Persoonlijke hygiëne

Gastouder

De handen worden regelmatig gewassen met (desinfecterende) zeep en in ieder geval na:

- Elk toiletbezoek
- Het verschonen van een kind
- Het helpen van een kind op het potje
- Voor het eten en drinken en het bereiden van voedsel

Kind

- De mondjes en de handjes de kinderen worden na elke maaltijd schoongemaakt.
- Kinderen wordt aangeleerd om na elk toiletbezoek en voor elke maaltijd hun handen te wassen.
- Voor elk kind wordt een aparte tandenborstel gebruikt
- Ieder kind gebruikt een eigen bord, bestek en beker

7.1.2 Ruimte

Groep

- Maak de tafel na elke maaltijd schoon met (desinfecterende) zeep
- Verwijder etensresten van de vloer na elke maaltijd
- Na elke verschoning wordt het kussen gereinigd met (desinfecterende) zeep
- Reinig vloer en meubilair dagelijks en liefst op momenten dat er geen kinderen zijn
- Reinig de hoger gelegen oppervlakken wekelijks
- Reinig kasten en andere grote oppervlakte maandelijks
- Besteed bij meubilair op poten extra aandacht aan een goede schoonmaak onder het meubelstuk
- Gebruik geen verf, vlekkenwater of boenwas, spuitbussen, wasbenzine, terpentijn, verfabijtmiddelen of andere chemicaliën met oplosmiddelen waar kinderen bij zijn
- Gebruik geen sterk geurende producten, kies ook reinigingsmiddelen met zo weinig mogelijk geur
- Voorkom onnodig lawaaioverlast door een televisie of radio alleen gericht te gebruiken
- Kies planten/bloemen die allergeen arm zijn
- Verschoon potgrond jaarlijks

Slaapkamer

- Elk kind dat nog bij de gastouder slaapt heeft eigen beddengoed
- Elk kind heeft een eigen slaapzakje van thuis
- Het beddengoed wordt twee keer per week verschoond of eerder als het zichtbaar vies is
- De dekens en dekbedden worden een keer per maand gewassen

Speelgoed

- Stoffen speelgoed wordt één keer per maand gewassen
- Bij speelgoed dat afneembaar is, wordt er minimaal drie keer per week een doekje overheen gehaald
- Speelgoed dat zichtbaar vies is wordt meteen schoonmaken
- Speelgoed voor binnen en buiten wordt gescheiden gehouden

7.2 Veiligheid

Gedurende de opvang willen wij de veiligheid zoveel mogelijk waarborgen. De gastouder is hier zelf verantwoordelijk voor maar MIAvoorgezinnen geeft hieronder een aantal aandachtspunten weer.

- Berg speelgoed na een speelbeurt op. Dit voorkomt dat kinderen erover vallen.
- Zorg ervoor dat er onder vloerkleden een antislipkleed ligt. Dit voorkomt dat vloerkleden gaan schuiven.
- Beveilig lage stopcontacten met een kinderslot.
- Werk snoeren in de woonkamer weg, zodat kinderen hier niet aan kunnen trekken.
- Berg gevaarlijke spullen (zoals scherpe messen etc.) op een veilige plek op, zodat kinderen hier niet bij kunnen.
- Beveilig lage kasten met een kinderslot, op deze manier voorkomt u dat kinderen deze open kunnen maken.
- Bewaar schoonmaakmiddelen en andere giftige stoffen in een beveiligde kast.
- Bevestig een traphekje beneden aan de trap, mocht de slaapkamer zich boven bevinden dan dient u ook een traphekje boven te plaatsen.
- Controleer regelmatig het balkonhek, deze moet stevig vastzitten.
- Verwijder krukjes en stoelen van het balkon, kinderen kunnen hierop klimmen en vallen.
- Scherm vijvers af met een hekje.
- Houd tijdens het buitenspelen altijd toezicht.
- Bij zon, smeet kinderen in met zonnebrand factor 50.

Hoofdstuk 8. Protocollen

Om kwaliteit, gelijke behandeling, veiligheid en zorg te waarborgen wordt er gewerkt met verschillende protocollen. Onderstaande paragrafen geven de protocollen weer. De protocollen voor opvallen gedrag, klein en grote ongevallen, toedienen medicijnen en vermoeden kindermishandeling/huiselijk geweld zijn ten alle tijden aanwezig op de groep.

8.1 Protocol aanmelding

Aanmelding kan plaatsvinden via email of telefonisch.

1. Ouder neemt contact op met MIAvoorgezinnen.
2. MIAvoorgezinnen bekijkt de plaatsingsmogelijkheden voor kind(eren).
3. Ouders en MIAvoorgezinnen maken afspraak om inschrijving rond te maken.

8.2 Protocol afmelding

Binnen MIAvoorgezinnen wordt er gewerkt met 1 maand opzeg termijn. De afmelding dient direct aan MIAvoorgezinnen doorgegeven te worden door ouders en gastouder. Tevens ontvangen wij van gastouder een ondertekende versie van de wijzigingen gastouderopvang.

8.3 Protocol ziek-kind

Ingeval van ziekte bij het kind dient onderstaand protocol in acht genomen te worden.

Opgemerkt door ouders thuis

- Neem contact op met MIAvoorgezinnen om ziekte te melden
- Bespreek met MIAvoorgezinnen of kind wel of niet opgevangen kan worden die dag
- Meld herstel bij MIAvoorgezinnen en bespreek vanaf wanneer kind weer op de groep komt.

Opgemerkt door gastouder

- Noteer de opgemerkte ziekte verschijnselen en indien mogelijk bevrage het kind naar het gevoel.
- Neem het kind apart:
 1. Bel ouders met verzoek het kind op te komen halen.
 2. Noteer ziekte verschijnselen, kind naam, datum en tijdstip en meld dit aan MIAvoorgezinnen.
 3. Blijft bij het kind en monitor het welbevinden van het kind.
 4. Schakel achterwacht in indien nodig.
 5. Draag het kind over aan ouders, beschrijf daarbij de ziekte verschijnselen en spreek af wanneer er contact met de ouder volgt over het herstel van het kind.

8.4 Protocol klachten

In geval van klachten dient onderstaand protocol gevolgd te worden.

1. Klacht wordt schriftelijk voorgelegd aan MIAvoorgezinnen.

2. MIAvoorgezinnen bespreekt de klacht met de klachtaangever en eventueel andere directbetrokkenen en zoeken samen naar oplossing.
3. Op afgesproken moment vindt evaluatie plaats tussen directie en klachtaangever. Hierbij wordt afgerond.
4. Indien klacht onafgerond is voor klachtaangever kan de klachtaangever zijn klacht bij de klachtencommissie indienen via <http://www.klachtkinderopvang.nl/aanmelden.asp>.

8.5 Protocol opvallend gedrag

Zie klachten beleid op website.

8.6 Protocol ongevallen

Ondanks alle voorzorgsmaatregelen kan het zijn dat er een klein of groot ongeval voordoet. Onderstaande twee paragrafen beschrijven het protocol voor klein of groot ongeval. Handelingswijze zijn gebaseerd op de handelingswijzen uit de cursus EHBO Kinderen of EHBO Kinderopvang. Tevens is gebruik gemaakt van kennis en beschrijvingen van Dielh en Boeren (2006). Gastouder vult bij alle ongevallen het formulier ongevallen in en zorgt ervoor dat deze uiterlijk een week na het ongeval in het bezit van MIAvoorgezinnen is.

8.6.1 Klein ongevallen

Onder kleine ongevallen dient verstaan te worden: schaafwondjes, voetblaren, bloedneus, insectenbeet, voorwerp in oor/neus/huid, tand door lip. Onderstaand wordt per klein ongeval beschreven hoe hierop gehandeld moet worden.

Schaafwondjes

Volg onderstaande stappen:

1. Spoel de schaafwond grondig met lauw water en zeep
2. Dep de wondplek droog met een steriel gaasje
3. Plak een pleister of metalliniegaasje op de wondplek om infectie te voorkomen. Let op dat het plakkende gedeelte van de pleister of de tape van het gaasje niet op de wond zelf komt.

Raadpleeg arts indien:

- het geen oppervlakkige schaafwond is
- de wond hevig blijft bloeden
- er glas of ander fijn en scherp materiaal in de wond zit

Voetblaren

Volg onderstaande stappen indien het kind aangeeft last te hebben van de blaar/blaren en niet in staat is te wachten tot vraagouder onderstaande stappen kan uitvoeren:

1. Maak de blaar schoon met jodium
2. Prik de blaar door aan twee kanten en druk het vocht uit de blaar
3. Maak de blaar en het blaargebied nogmaals schoon met jodium

4. Plak een pleister over de blaar. Zorg hierbij dat er geen klevende delen van de pleister op de blaar zelf zitten.

LET OP! Brandblaren en bloedblaren niet doorprikken.

Bloedneus

Ga na of de bloedneus spontaan of door een oorzaak ontstaan is. Indien de bloedneus door een oorzaak ontstaan is moet er nagegaan worden of de intern ook beschadigd is. Als dit het geval is moet een arts geraadpleegd worden. Zo niet volg dan onderstaande stappen.

1. Laat het kind (indien mogelijk) voorzichtig de neus snuiten
2. Maak knellende kleding rond de hals los en laat het kind voorover in een schrijfhouding zitten.
3. Knijp, indien het kind vrij kan ademen door de mond, de neus gedurende 10 minuten dicht vlak onder het neusschot.
4. Laat de neus weer open gaan en kijk op het bloeden is gestopt
5. Veeg de neus en omgeving schoon

Raadpleeg arts indien:

- Het bloeden na 10 minuten nog niet gestopt is
- Er meer aan de hand is dan een bloedneus
- Het kind bloedverduunners gebuikt
- De bloeding heel hoog in de neus zit waardoor het bloed tijdens het dichtknijpen van de neus in de mond en neus blijft lopen

Insectenbeet/-steek

Volg onderstaande stappen:

1. Ga na om wel insect het gaat
2. Verwijder eventueel achtergebleven delen als bijvoorbeeld en angel of rest van een teek
3. Ga na of het kind een allergie heeft voor bepaalde insecten. Zo ja, raadpleeg arts.
4. Leg koude natte doek op de beet of steekplek
5. Smeer, indien de plek dicht is, anti-jeuk-zalf op de plek
6. Ontsmet de plek indien deze open is met jodium
7. Plak pleister over de plek tegen krabben en het verplaatsen van zalf

Raadpleeg arts indien:

- bekend is dat kind allergisch is voor het insect
- het kind een allergische reacties heeft: Rode vlekken, zwellingen rond de ogen, het bewustzijn lijkt te verliezen.

Voorwerp in oor, neus of huid

Volg onderstaande stappen:

Oor

Raadpleeg een arts, verstopping van het oor kan alleen door een arts verholpen worden.

Neus

1. Vraag het kind om door de mond in te ademen
2. Druk het andere neusgat dicht
3. Vraag het kind uit te blazen door het verstopte neusgat

Raadpleeg arts:

- Als kind (nog) niet in staat is om deze opdrachten uit te voeren
- Wanneer het uitblazen door de neus niet werkt

Huid

1. Ga na of het voorwerp deels nog uit de huid steekt
2. Pak het voorwerp zo dicht mogelijk bij de huid vast met een pincet
3. Trek het voorwerp voorzichtig uit de huid
4. Reinig het wondje en de wond omgeving met jodium

Raadpleeg arts

- Indien voorwerp niet deels meer uit de huid steekt
- Het een gecompliceerd voorwerp betreft
- Het voorwerp tijdens de verwijdering afbreekt

Tand door lip

Doorloop onderstaande stappen:

1. Dep de wondplek met een steriel gaasje
2. Houd indien de wondplek blijft bloeden de wondranden enkele minuten tegen elkaar
3. Koel de wondplek met een ijspak tegen de zwelling

Raadpleeg arts indien:

- De tand losgeraakt is of zeer los zit.
- Wanneer de wondplek blijft bloeden

8.6.2 Grote ongevallen

Onder grote ongevallen dient verstaan te worden: brandwonden, snijwonden, steekwonden, wonden met veel bloedverlies en/of groot letsel, amputaties.

Volg onderstaande stappen:

1. Creëer een veilige (werk)ruimte en situatie rond het slachtoffer
2. Roep het slachtoffer aan, controleer bewustzijn
3. Maak een indicatie van het letsel
4. Schakel hulp in: BEL 112 & achterwacht/MIAvoorgezinnen

8.7 Protocol toedienen medicijnen

Indien een kind chronisch of tijdelijk medicatie dient te krijgen in de uren dat het kind zich bij de gastouder bevindt dient het protocol toedienen medicijnen in acht genomen te worden.

1. Ouders en gastouder vullen het medicijnendocument in dat zich bevindt in de documentmap
2. Ouders en gastouder ondertekenen het medicijnendocument
3. Ouder ligt de gastouder in over het toe te dienen medicijn
4. Gastouder noteert elke toediening en communiceert hierover met de ouders
5. Gastouder draagt er zorg voor dat het medicijnendocument uiterlijk een week na opstellen in het bezit van MIAvoorgezinnen is

8.8 Protocol vermoeden kindermishandeling/huiselijk geweld

In geval van vermoeden van kindermishandeling of huiselijk geweld wordt er gewerkt middels het 'Basismodel huiselijk geweld en kindermishandeling' (ministerie van volksgezondheid en sport, 2009). Stappen die in dit plan geschreven worden:

1. In kaart brengen van de signalen.
2. Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk geweld.
3. Voeren van een gesprek met de betreffende cliënt.
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling.
5. Beslissen: hulp organiseren of melden.

Indien een gastouder signalen van kindermishandeling opmerkt, dient de gastouder dit direct aan MIAvoorgezinnen bekend te maken. Hierop zullen MIAvoorgezinnen en gastouder in overleg samen verdere stappen bespreken en ondernemen.

9. Overzicht van contactgegevens

MIAvoorgezinnen

Adres Weesperstraat 118K, 1112 AP, Diemen
Website www.miavoorgezinnen.nl
Email info@miavoorgezinnen.nl

Vieve Huizenga

Pedagoog, oprichter MIAvoorgezinnen
Email vieve@miavoorgezinnen.nl
sollicitatie@miavoorgezinnen.nl
Telefoon 06- 442 77 0 77
Website www.miavoorgezinnen.nl

Mariza Bosch

Pedagoog, oprichter MIAvoorgezinnen
Email mariza@miavoorgezinnen.nl
aanmelding@miavoorgezinnen.nl
Telefoon 06 – 449 74 74 7
Website www.miavoorgezinnen.nl

Klachtencommissie

<http://www.klachtkinderopvang.nl/>

Oudercommissie

Email Oudercommissie@miavoorgezinnen.nl

Overig

KVK-nummer 55268471
Rekeningnummer 6083741, MIAvoorgezinnen te Amsterdam

10. Bronvermelding

Acker, J. van (2011) *Gedrags- en opvoedingsproblemen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghem.

Boogaard, M., Gevers Deynoot-Schaub, M., Daalen van-Kapteijns, M. & Hoex, J. (2013) *Pedagogisch kader gastouderopvang*. Amsterdam: Reed Business Education.

Dielh, P.J., Boeren, M. (2006) *Bedrijfshulpverlening Onderwijs*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.

Feldman, R.S. (2008) *Ontwikkelingspsychologie*. Amsterdam: Pearson Education Benelux bv.

Ham, H. van der. (2002) *Voor jou zeker..?! Over gehechtheid en basisvertrouwen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghem.

Kuipers, H.-J. (2001) *Pedagogiek voor professionele opvoeders*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2009) *Basismodel meld code huiselijk geweld en kindermishandeling: Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling*.

Raad, B. de, Doddema-Winsemius, M. (2006) *De big 5 persoonlijkheidsfactoren: Een methode voor het beschrijven van persoonlijkheidseigenschappen*. Amsterdam: Uitgeverij Nieuwezijds.

Rigter, J. (2008) *Ontwikkelingspsychopathologie bij kinderen en jeugdigen*. Bussum: Uitgeverij Coutinho.

Rijkers, T. (2003). *Leergericht doceren en stimuleren: Effectief lesgeven voor vakdocenten*. Soest: Uitgeverij Nelissen.

Singer, E., Kleerekoper, L. (2009) *Pedagogisch kader kindercentra 0-4 jaar*. Amsterdam: Elsevier Gezondheid.

Verhaar, J.A.N, Mourik, J.B.A (2008) *Orthopedie*. Houten: Bohn Stafleu van Loghem.

Verhulst, F.C. (2005) *De ontwikkeling van kinderen*. Assen: Koninklijke Van Gorcum bv.